

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbija vsak dan opoldne — Mesecna naročnina 11 — Nr.
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in krajevne italije in moskovstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu:
Ljubljana šte. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Nuovi successi nelle acque d'Algeria

Un cacciatorpediniere, un transatlantico e tre navi
mercantili colati a picco

Il Quartier Generale delle Forze Armate
comunica in data di 25 novembre il se-
guente bollettino n. 914:

In Cirenaica, il m. tempo ha limitato
l'attività terrestre ed aerea da ambo le
parti. Intensificata azione di pattuglie nel
settore tunisino; la caccia italiana abbate-
teva uno «Spittfire» in combattimento.

Nelle acque algerine nostre formazioni
di aerosiluranti, operando in successi ve-
lanti contro un convoglio nemico, affon-
davano un transatlantico da 20 mila ton-
nellate, un mercantile da 6000 e un terzo
di medio tonnellaggio. Le suddette forma-
zioni erano al comando del maggiore
Francesco Campello, del capitano Giuse-
ppe Zucconi, del tenente Alessandro
Setti, del tenente Giovanni Scarpatta e del
sottotenente Romano Bazzia. Due nostri

velivoli non sono tornati alle basi dalle
varie missioni di guerra.

Un sommergibile, comandato dal tenente
di vascello Mario Prigione, forzato la
rada di Bougie, ha lanciato a di tanza
ravvicinata 3 siluri contro un cacciator-
pediniere colandolo a picco.

Altro sommergibile al comando del te-
nente di vascello Alpinolo Cinti, intercet-
tava al largo di Cap-de-Fer (Algeria) una
formazione avversaria, silurando un piro-
scato di grosso tonnellaggio che si inab-
sava.

A tarda sera del 24, aerei nemici hanno
sorbitato il cielo di Trapani; le batterie
controaeree prontamente entrate in azio-
ne, facevano precipitare un «Blenheim»,
due componenti del cui equipaggio veni-
vano catturati.

Vdor v Kalmiško stepo

Velike sovjetske izgube na ljudeh in materialu — Brez-
uspešni sovražni napadi med Volgo in Donom

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 25. nov.
Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo da-
nes naslednje vojno poročilo:

V kavkaškem področju so bile tudi več-
raj same krajevne borbe.

Pri uspešnem sunku v Kalmiški stepi so
nemške in rumunske čete vdrle v sovraž-
nikove postojanke, ga vrgle proti vzhodu
ter uničile več baterij in številna oklop-
na vozila.

Jugozapadno od Stalingrada in v velkem
Donovem loku je nasprotnik nadaljeval
svoje napade z močnimi pehotnimi in
oklopnimi silami. Lastna obramba je one-
močila vse uspehe ob učinkovitih sode-

lovanju v zaporednih valovih težkih in
lahkih bojnih letal. Sovjetske čete so ime-
le zopet znatne izgube na ljudeh in mate-
rialu. Istočasno so bili zavrnjeni v ogor-
jenih borbah in v visokimi izgubami za so-
vražnja napadi med Volgo in Donom po
zaslugi nemških in rumunskih čet, pri čem-
er je bilo uničenih 54 oklopnih voz. Tu-
di v Stalingradu samem so se izjavili so-
vražni napadi.

Na ostali vzhodni fronti je bilo uspešno
izveden nekaj lastnih napadalnih akcij
in zavrnjenih nekaj krajevnih sunkov in
napadov sovražnika.

Novo nemško orožje v bojih v Stalingradu

Napadalni tank za metanje plamenov meče ogenj do višine
šestega nadstropja — Strojica s 3000 izstrelki v minuti

Berlin, 25. nov. s. Iz pooblaščenega vira
se doznavajo, da so v Stalingradu, od čigar
26 mestnih okrajev jih je 24 v nemških
rokah, grenadiji uničili z osredotočenim
ognjem svojega topništva številne sovraž-
ne mozarje in metalce bomb. Novi napad-
alni tanki za metanje plamenov, ki so se
ga nemške čete poslužile v operacijah pro-
ti blokom od rdečih branjenih hiš v sre-
dišču mesta, je dosegel pomembne uspe-
he, ker je njegova razdaljna moč silovita.
To novo orožje, kakor obveščajo pristoi-
ni krogi, razpolaga z globljo cevjo za me-
tanje plamenov, ki se da usmeriti v vse
smerti in ki lahko vrže plamen do višine
6 nadstropja. Razen tega je novi napad-
alni tank oborožen s težkim orožjem. Po-
sebna naprava za spuščanje megle, ki je
nameščena v notranjost tanka, služi za
naglo prikrivanje vozila, tako da sovraž-
nik po končani akciji težko pogodi svoj
cilj.

V zadnjem času so, kakor se doznavajo iz
vojškega vira, nekateri tanki tega tipa
naskočili velik kompleks stavb, ki so ga

rdeči spremenili v trdnjavo, in ki se je že
več dni srdito držal proti vsem nemškim
napadom. V kratkem času je bil blok h-š
obdan s plameni, tako da so se morali bran-
ilci predati in zročiti vse svoje orožje,
strelivo in hrano.

Današnji jutranji listi objavljajo razen
tega nekaj podrobnosti o novi strojici, ki
jo uporabljajo Nemci pri odseku pri Stal-
ingradu in ki lahko izstrelji 3000 strelcov na
minuto. Tudi to novo orožje so uspešno
uporabili pri najnovejših spopadih med
nemškimi grenadiji in sovjetskimi skupi-
nam, ki so poskušale vdreti v postojanke
v nemških rokah. Učinkovitost novega
orožja je imela za posledico strahovite
izgube v boljševiških vrstah.

Odločen nemški demanti

Berlin, 25. nov. s. Iz vojskega vira so
odločno demantirali nedavna sovražna trdi-
tev, da je Sovjetom med njihovo sedanjo
ofenzivo uspelo doseči zvezo s Stalingra-
dom.

Sovjeti niso dosegli postavljenega cilja

Srditost obrambne bitke ob Donu

Berlin, 26. nov. s. Nemški tisk poudarja
srditost detenzivnih bojev, ki trajajo že šest
dni v velikem kolenu Dona in južnozapadno
od Stalingrada. V nasilovih in podnaslovih
podtavaljo vsi listi v Berlinu da je sovraž-
nik vrgel v bitko velikanske sile. Tudi da-
nes niso dajali podrobnih pojasnil o raz-
voju velike bitke. To pa zaradi tega, prvi-
ko v pristojnih vojaških virih, ker si ni mo-
goče v sedanjih fazah, katero označujejo na-
padi in protinapadi v raznih odsekih obšir-
nega pritočja bojev, narediti natančne sli-
ke o položaju. Gotovo je, da je rumunskim
četam v severnem delu donskega kolena
uspešno razkrojiti napadajoče sile in na ta
način obkrožiti znanstveni pričetni sunek.
Drugod je Nemcem uspelo odrezati konice
sovjetskih klinov v obrambnih črtah. Rezul-
tati nemških protikrepi so bodo poka-
zali šele v nekaj dneh. Kakor si lahko pred-
stavljamo, so ti ukrepi osredotočeni v od-
sekih, kjer je sovražnik izvedel največji na-
por za prodor. Očitno je tudi to, da je so-
vražna ofenziva izgubila na jakosti in da je
bila na nekaterih točkah celo ustavljena.
Jasno je že da ni bil dosežen strateški
uspeh, po katerem je Tunočenko stremel.
Pomemben je neki komentar v glasilu
»Das schwarze Korps«. Skušnja uči, piše
mod drugim list, da zima ni primerna za
velike odločilne operacije, temveč sili k od-
moru v bojih. Izjeme se lahko pojavijo,
kadar se udijo izredno ugodne prilike, ki
dovoljujejo tveganje in nevarnosti zimske
vojne, ali pa kadar poveljstvo zblazni.
Kakor boljševiško sedaj za katerega najnost
nočenege odnosa med napotom in njego-
vim uspehom ni nikoli obstajala. Sovjetska
strategija je nepremišljena. Potem ko je
izgubila najplodnejšo ukrajinsko zemljo in
zemljo ob Donu in Kubanu, večji del man-
ganskih in železnih rudnikov ter premogov-
nikov, petrolejsko oskrbo, ogromen odstot-
ek vojne proizvodnje in težko milijonov
ljudi, bi moral Stalin v luči logike štediti
to zimo s svojimi silami kar najbolj mo-
goče. Vendar je logika čimtelj, ki je boljš-
evikom neznana. Zaradi tega moramo ra-
čunati z možnostjo, da bo Stalin vrgel v
bitko še svoje zadnje rezerve.

Nemška vojska, čete in poveljstva ča-
kajo z mirnostjo in strpnostjo vojska in
poveljstvo sta premagala že drugače pre-
izkušnje. Razen tega so nemške in zavezni-
ške armade v zimi v izbranih postojankah,
skrbno opremljene z odličnim orožjem in
opremo ter z odlično organizacijo skrbva-
nja. Sovjetski kolos, četudi bi vztrajal v
novi zimski vojni, bo iz nje izšel samo še
bolj oslavljen in v ostalem njegove energije
ne morejo biti neskončne. Tudi zima 1942/43
nas bo našla bolj trne in odločne, nas bo
približala zmagi, in ko se bodo dvignili
spomladni prvi oblaki, bo moral sovražni ta-
bor, zaključuje komentar lista, ugotoviti,
da je general Zima prešel v tabor Osti.

Sovjetski vojni industriji primanjkuje elektrike

Bern, 25. nov. s. Sovjetska vojna indus-
trija se bori s hudimi težavami ne samo
zaradi pomanjkanja surovin in vedno
večjih težav s prevažanjem, temveč tudi
zaradi nezadostnosti električne energije.
Z nekimi proglašom sovjetske vlade se de-
lavcem priporoča, naj z njo kar najbolj
štedijo. Ne samo posamezne tvornice,
pravi proglaš, temveč vsa sovjetska indus-
trija mora štediti, ne da bi s tem škodo-
vala proizvodnjo. Na tisoče kilovatom
električne energije se izgubi brez koristi
za delo. Treba je uvesti pravo disciplino
štednje. Ne sme se pozabiti, da bo v zvezi
z vojnimi operacijami naša fronta potre-
bovala vedno več tankov, topov, letal in
streljiva. Mlade delavce je treba pred-
vsem učiti umetnosti štedenja z električno
energijo. Vsa država, zaključuje proglaš,
mora v vojnem času sprejeti zakon štede-
nja.

Požrtvovalnost in junaštvo rumunskih čet

Bukarešta, 25. nov. s. Komentirajoč vesti
z vzhodne fronte tudi danes rumunski listi
poudarjajo, kako velik je delež rumunskih
čet v sedanjih operacijah. Zopet so rumun-
ske čete v hudih bojih teh dni pokazale
svoj duh žrtvovanja in svoje junaške kre-
posti.

Novi uspehi v alžirskih vodah

Potopljeni so bili sovražni rušilec, transatlantski parnik in tri pre-
vozne ladje — Nemška letala so uničila še dva prevozna parnika

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil
je objavil 25. nov. naslednje 914. vojno
poročilo:

V Cirenaiki je slabo vreme omejevalo
delavnost na kopnem in v zraku za obe
strani.

V tuniškem odseku živahno delovanje
izvidne, italijanske lovec je v boju zbil
eno letalo tipa Spitfire.

V alžirskih vodah so naši odredi torpe-
dnih letal, delujoči v zaporednih valovih
proti nekemu sovražnemu konvoju potopili
neko prekoatlantsko ladjo 20.000 ton,
neko trgovsko ladjo 6000 ton in še tretjo
ladjo srednje tonaže. Omenjeni odredi, so
bili pod poveljstvom majorja Francesca
Campella, kapetana Giuseppe Zucconija,
poročnika Alessandra Settija, poročnika
Giovannija Scarpatta in podporočnika
Romana Bazzija. Dva naši letali se nista
vrnila na svoja oporišča z raznih vojnih
podjetij.

Podmornica pod poveljstvom poročnika
bojnega broda Maria Prigionea je napad-
la zaliv Bougie, izstrelila iz bližine tri torpe-
de proti nekemu rušilec in ga potopila.

Neka druga podmornica pod poveljstvom
poročnika bojnega broda Alpinolo Cinti je
na širokem morju pri Cap de Fer (Al-
žir) prestrela neko sovražno formacijo ter
s torpedom zadela en parnik velike tona-
že, ki se je potopil.

Pozno ponoči 24. t. m. so sovražna leta-
la priletela nad Trapani. Pri tem so pro-
tiletalske baterije, ki so takoj stopile v ak-
cijo, sestrelile 1 Blenheim. Dva moža nje-
gove posadke sta bila ubita.

Iz nemškega vojnega poročila

Nemško vrhovno poveljstvo pravi v
svojem večeršnjem vojnem poročilu o
operacijah v Sredozemlju in Severni
Afriki:

V Cirenaiki in Tunisu ni bilo nobenega
pomembnega bojnega delovanja. Angleške

sile in motorizirane kolone so bile v niz-
kih poletih bombardirane od težkih boj-
nih letal. V hangerjih in med odstavlj-
nimi letali na nekem letališču je bilo do-
seženih več bombnih zadetkov. Bojna le-
tala so uničila v vodah okrog Alžira po
uspešnem napadu 10.000 tonsko trgovsko
ladjo in večji natovljen prevozn parnik,
razen tega pa še hudo poškodovala dva ru-
šila.

Bombni zadetki na pristaniških napravah
v Alžiru, Bonu in Filipvilu so izzvali hude
požare. Razen tega so bili učinkovito ob-
streljevani sovražnikov prevozi po kop-
nem in železniški cili.

Ob 14.10 je druga patrulja zopet dosegla
konvoj in to pot napadla 6000-tonski par-
nik, ki je bil zadet v polno in se kmalu
potopil. Pol ure nato je tretja patrulja na-
padla parnik srednje tonaže, ga zadela v
sredi in ga potopila. Lovci nasprotnika,
ki so križarili, da bi ščitili konvoj, niso
mogli s svojim posegom ustaviti napa-
dalnega zagona naših pilotov, ki so vzdr-
žali napade in svojo akcijo zaključili.

Poveljniki treh patrulj so bili major
Francesco Campello, kapetan Giuseppe
Zucconi in poročnik Alessandro Setti, ki
so bili že večkrat omenjeni v vojnih po-
ročilih. Med letali, ki so zadela nasprotni-
edince, so bila letala pod poveljstvom
poročnika Giovannija Scarpatta in pod-
poročnika Romana Bazzija. V napadajočih
patruljah so bili še poročniki Avale, Mar-
chiori, Lo Priero in Tredici ter podporo-
čnik Craenner. Duce je naložil šefu glavn-
ega stana Kr. letalstva letalskemu armad-
nemu generalu Rino Corsu Fougleru, naj
sporoči poveljniku letalstva na Sardiniji
in posadkam, ki so se udeležile zmago-
vitih akcij, njegovo visoko pohvalo.

Ponovne kršitve portugalske nevtiralnosti

Madrid, 25. nov. s. Doznavajo se, da je
anglo-ameriško letalstvo zadnje dni več-
krat kršilo suverenost portugalskega neba.
Angleška in ameriška letala so se nava-
dila, kakor se zdi, na poti v Severno Afri-
ko, skrajševati svoje polete s poletom čez
Portugalsko. To poleti se dogajalo ne samo
ponoči temveč tudi podnevi. Vlada v Liz-
boni izjavlja, da je storila korake v Lon-
donu in Washingtonu, da se ne bi kršila
portugalske suverenosti več ponavljala, to-
da ti koraki so baje doslej bili brezuspešni.
Med preletom portugalskega ozemlja so
morala tri ameriška letala zasilno pristati
pri Lizboni in v nekem kraju v južni Por-
tugalski. Posadke so bile internirane, toda
posadka enega od obeh letal, ki sta pri-
stali na letališču v Lizboni, je mogla zopet
stopiti v letalo in odleteti.

Visoka Ducejeva pohvala letalskim junakom

Podrobnosti o zmagovitih podvigih torpednih letal

Operacijsko področje, 25. novembra s.
Z neprestanim udeleževanjem italijan-
skih letalskih in podmorniških sredstev
proti angleškim edincem, ki operirajo ob
francoski Severni Afriki, je bilo mogoče
doseči 24. novembra vrsto novih zmag.
Razen rušila in parnika velike tonaže,
ki so ju našla podmornica potopile, so torpe-
dna letala s Sardinije, ki so vedno pri-
pravljeni za napad z drznostjo in vneto,
ki je italijanskemu letalstvu dala že toliko
odličnih zmag, zadela in potopila nadalj-
nje tri transportne edince Anglo-Ame-
ricanov. Njih udeleževanje in njih uspe-
hi udarjajo sovražnika v življenjskem po-
ročju podmornskih transportov in učinko-
vito vplivajo na možnost dovajanja oskr-
be, ki je nasprotniku neobhodno potreb-
na za nadaljevanje akcije. Poudariti je
treba, da je samo italijansko letalstvo od
dneva izkrcanja nasprotne, ki v francoski
Severni Afriki potopilo pred alžirskimi in
tunjskimi obalami 10 parnikov in 4 vojne
edince.

V splošnem okviru tega živahnega boj-
nega udeleževanja je smatrati akcijo dne

24. t. m. za najbolj drzno in najbolj uspe-
lo, ker je bila izvedena pri belem dnevu
nekaj deset milj od alžirske obale in to-
rej v bližini številnih letalskih oporišč, s
katerih bi nasprotniki lahko ščitili z vse-
mi silami svoje edince. Razen tega so
naša letala operirala v izredno slabih vre-
menjskih okoliščinah in so dosegla področ-
je za napad preko obširnih predelov z ne-
vihtami, s čemer je bila znova potrjena
spretnost in živlost naših hrabrih posadk.

Pred bojnimi letali so v jutru odšli na
pot številni zvidniki, ki so sporočili na-
šim oporiščem natančna obvestila o kre-
tanju nasprotnika na morju. Prvi napad
se je pričel ob 13.30, kakih 10 milj sever-
nozhodno od rta Bougaron. Napad je iz-
vedla patrulja torpednih letal, ki si je
zbrala za cilj prekoatlantsk 20.000 tonski
parnik, ki je bil očitno dodeljen preva-
žanju čet. Ob silni protiletalski reakciji
spremljevalnih edincev so se naša letala
približala edincem, odrgva bombe in torpe-
da ter parnik zadela z dvema torpedoma.
Velika ladja se je takoj ustavila, se
nato nagnila in se potopila.

Nepopustljivost v borbi proti boljševizmu

Madžarska, Rumunija in Slovaška ob šesti obletnici
pakta proti kominterni

Budimpešta, 25. nov. s. Ves madžarski
tisk piše v uvodnikih o šesti obletnici in
sklenitvi protikominternskega pakta, so-
glasno podčrtavajoč, da ta diplomatski in-
strument predstavlja danes čimtelj evrops-
ke povezanosti in temelji, na katerem bo
slovel novi evropski red.

Protikominternski pakt, piše v uvodniku
poluradni »Pester Lloyd«, je postal temelj
in čimtelj razvoja in mednarodnega sode-
lovanja, posvečenega na bojiščih vzhodne
fronte. Ni mogoče izvesti novega reda v
Evropi, preden ni uničena boljševiška ku-
ga. V šestih letih po podpisu pakta je borba
proti boljševizmu zavzela stvarne in do-
končne oblike. Italija in Španija sta pri-
čeli z orožjem to vojno proti boljševizmu,
ki se je potem v gigantski obliki nadalje-
vala ob sodelovanju vseh zdravih narodov
Evrope na bojiščih vzhodne fronte. Ma-
džarska je bila prva sila po Italiji, Nema-
čiji in Japonski, omenja list, ki je pristopila
k protikominternskemu paktu. S to
njeno odločitvijo je bil sam potrdjen poli-
tični program, ki ga je od leta 1919 ustva-
rila neomajna volja do borbe proti boljš-
evizmu. Udeležba v borbi proti prevratnemu
imperializmu Moskve je bilo samo krona-
nje te politike. Z Nemčijo in Italijo se ude-
ležuje Madžarska vojne na vzhodni fronti
z vsemi svojimi silami, v zavesti, da brani
razen lastne bodočnosti in neodvisnosti ve-
liko stvar evropske kulture. Madžarska je
ponosna, zaključuje list, da je pristopila
k paktu, ki je temelj obnove Evrope.

List »Fuegetlensz« piše, da je skle-
nitve protikominternskega pakta dogodek,
ki se bo po svoji zgodovinski važnosti po-
kazal v bodočnosti v vsej svoji veličini.
Pakt je bil in je vez evropske solidarnosti,
ki danes brani lastno življenje in obstoj
protiboljševiški zaroti, ki je zaveznik an-

glosaške plutokracije. Protiboljševiško za-
držanje Madarske izvira iz leta 1919, ko
je Nikolaj Horthy na čelu čet razvil narod-
no zastavo kot simbol vstaje. Globoko pro-
tiboljševiška Madžarska je zaradi tega nu-
jno pristopila k paktu, ki je za vsako dr-
žavo, ki ga je sprejela, povod za ponos.
Madžarska se skupno s tvorci pakta danes
bori z vsemi svojimi silami in z nespreme-
njeno vero v zmago nad boljševizmom,
proti sovražniku, čigar glavni namen je
bilo uničenje Evrope. Madžarski narod ve,
da je namen sedanje vojne zagotovitev
neodvisnosti države in ve tudi, da madžar-
ski vojak ni sam, ker se bori ob strani
najboljševiških vojakov na svetu.

Protikominternski pakt, piše »Uj Ma-
gyarszag«, je jasen in konstruktivni in-
strument nove Evrope. Narodi, ki se za-
vedajo svojega poslanstva in svoje civil-
zacije, so se spoznali prav v protikominter-
nskemu paktu. Madžari se, zvesti svoje-
mu tisočletnemu kulturnemu poslanstvu,
danes bore ob strani hrabrih italijanskih
in nemških vojakov za triumf nove Evrope,
ki bo edina mogla zagotoviti narodom
kontinenta mir in blagostanje.

Končno piše »Magyarszag«, da bo Ma-
džarska, zvesta svojemu zgodovinskemu
poslanstvu in svoji protiboljševiški ideolo-
giji, ki ne pozna kompromisov, nadaljevala
borbo ob strani Italije in Nemčije do po-
polnega uničenja boljševiških sil in do tri-
umfa idealov nove Evrope.

boljševizmu v vzhodni Evropi in da Ru-
munije strašna ruska kuga ni mogla nikoli
okuziti. Rumunija je pristopila k pro-
tikominternskemu paktu in se uvrstila v
protiboljševiško fronto. Ob obletnici pri-
stopa Rumunije k paktu se Rumunija na-
haja na prednjih barikadah nasproti več-
jemu sovražniku.

»Timpul« podčrtava, da je Rumunija od
leta 1919 v boju z boljševizmom in da je
sedanja vojna samo nadaljevanje tega boja,
toda ne z besedami, temveč z dejanji, ne
z besedičenjem, temveč z žrtvami vsega
naroda. Udeležba Rumunije v protiboljš-
eviški vojni in boji v okviru protikominter-
nskoga pakta so zaradi tega manifestacija
vsega naroda, ki je globoko prepričan o
svojem obrambnem poslanstvu evropske ci-
vilizacije na pragu vzhoda. In to sodelova-
nje se bo nadaljevalo do zmage.

»Universale« piše o zgodovini pakta in
pravi: Ker je postal potreben organizem
za skupno obrambo pred isto nevarnostjo,
ki ogroža ves svet, je Rumunija čutila se-
veda dolžnost, izpolniti svoje obveze, ki iz
pakta izhajajo.

»Currentul« zatrjuje, da so se Rumun-
ji po instinktu samoohrane in zaradi odpora
proti temu, kar so videli v letu 1919, vedno
borili proti boljševizmu in niso nikoli kre-
nili s te erte. Njih pristop k protikominter-
niski je bil torej nadaljevanje stanja dej-
stev in naravna politična posledica smeri,
od katere se narod ni nikoli oddaljil. K
protikominternskemu paktu je zaradi tega
pristopil ves rumunski narod.

Bratislava, 25. nov. s. Ministrski pre-
sednik in zunanji minister Tuka je govoril
pred tujimi in slovaškimi novinarji o drugi
obletnici pristopa Slovaške k trojnemu
paktu. Poudaril je, da sedanja vojna stremi
po uresničenju novega reda na svetu,
in je omenil brutalna nasilja Versailles.
Trojni pakt je mejnica na poti uresničenja
novega fašističnega in narodnosocialistič-
nega reda ter je postavljen nasproti atlant-
skemu paktu in anglo-sovjetskemu paktu.
Tuka je zatrdil svoje prepričanje v zmago
trojnega pakta in je ob zaključku pouda-
ril, da je Slovaška v zavesti svojega deleža
v vojni odločena izpolnjevati prevzete ob-
veze, boreča se ob strani svojih velikih za-
veznikov.

Obiski Visokega komisarja v ženski bolnici, trnovskem zavetišču in trnovski obednici Obč. podporne ustanove

Ljubljana, 25. novembra. Danes ob pol enajstih je Visoki komisar Eksk. Grazioli v spremstvu pokrajnjskega zdravnika dr. Palestrinje, obiskal žensko bolnišnico. Visoki komisar, ki z velikim zanimanjem zasleduje stanje in delovanje ljubljanskih bolnišnic, je imel s svojim obiskom namen pregledati delovanje zavoda in ugotoviti najvažnejša vprašanja, da bi se zavodu omogočilo še plodnejše delo.

Ob vstopu je pričakoval visoki obisk predstojnik zavoda primarij dr. Zalokar z zdravniškim in upraviteljem Visoki komisar, ki je krenil najprej v učilnico babiške šole, kjer so bile gojenke zbrane pri pouku. Živo se je zanimal, kako napreduje njihovo učenje, ter jih v lepih besedah opozoril na važnost pouka, kateremu so se posvetile. Eksk. Grazioli je nato obiskal posamezne bolnišnice, kjer se je razgovarjal z nekaterimi bolnicami. Pristne čestitke je izrekel kmečki materi, ki je vsa srečna stiskala k sebi že desetletnega otroka. Sodobna operacijska dvorana, kakor tudi rentgenska naprava v zavodu je žela odobravanje visokega gosta, prav tako pa omenjen red in čistota, ki vladata v zavodu. Končno je Visoki komisar obiskal tudi v kletnih prostorih nastanjenih kuhinjo in pralnico, kakor tudi stanovanjske prostore gojenk babiške šole. Po končanem pregledu je Eksk. Grazioli sporočil predstojniku zavoda, da bo za zdravje naroda tako pomembni zdravstveni zavod deležen vse njegove naklonjenosti in podpore. Izročil mu je kot velikodušni dar znatno vsoto za najbolj siromašne matere. Prav tako je izrekel priznanje predstojniku zavoda dr. Zalokarju ter vsem njegovim sodelavcem zdravnikom in sestram usmiljenkam. Po pristnem slovesu je Visoki komisar nadaljeval svojo pot.

Malo pred dvanajsto je Eksk. Grazioli prispeval v otroško zavetišče v Trnovem. Voditeljica šolskih sester Notre Dame, ki vodijo zavod, je vodila goste najprej v

obednico, kjer so se zbrali malčki iz otroškega vrtca. Obednico je uredil GILL, vse v obliki glavna stena je okrašena s trobojnicami in s slikama Vlade in Duceja. Malčki so začeli veselo obedovati, medtem ko je Visoki komisar povprašal zdej tega zdej drugega, če mu dobro tekne. Ob slovesu so malčki navdušeni, prav tako kakor ob prihodu, pozdravili z rimskim pozdravom. Visoki komisar pa je naročil, naj jih v njegovem imenu obdarujejo. Gostje so si nato ogledali še vse druge prostore in naprave otroškega zavetišča, ki so vse najmodernejše uredne. Ob slovesu je izrekel Eksk. Grazioli priznanje voditelici zavoda in pohvalno podčrtal delavnost Občinske podporne ustanove, ki je tudi na tem delu mesta poskrbela. Da ob zimskem času najpotrebnejši otroci brezplačno dobivajo hrano.

Otdot je krenil Visoki komisar s spremstvom še v obednico občinske podporne ustanove, ki je urejena v prostorih trnovskega občinskega podpornega urada v bližini farne cerkve. Tu so pričakovali visoki obisk ljubljanski župan in podžupan, kakor tudi drugi predstavniki Občinske podporne ustanove. Najprej so si gostje ogledali obednico, kjer so se že zbrali ubožni Trnovčani, ki so prišli na kosilo. Med njimi je bilo tudi mnogo takih, ki so prišli po kosilo s posodo z namenom, da ga odnesejo domov in razdelje še drugim družinskim članom. Vsak dan dobi kosilo okrog 190 podpirancev. Eksk. Grazioli se je tudi sam osebno prepričal, da razdeljuje podpora ustanova res dobro, teče in zadostne obroke. Obiskal je nato še pramske prostore občinske podporne ustanove, ki ima sedaj že nad 1300 podpirancev. Visoki komisar se je pohvalno izrazil o delovanju ustanove ter izrekel svojo priznanje županu, podžupanu in predsedniku Občinske podporne ustanove majorju Campani za to, da so te ustanove tako uspešno začele z delom v korist dolgovnih in potrebnih slojev ljubljanskega prebivalstva.

Pomen apna za zemljo in rastline

V rastlinah nevtralizira delovanje kislin, v zemlji pa učinkuje kemično, fizikalno in biološko

Ljubljana, 26. novembra. Hranilnih snovi v zemlji je mnogo: dušik, fosforjeva kislina, kalij, apno, železo, magnezijev, aluminijev, klorov, silicijev, žveplove in druge spojine. Najvažnejše so vsekakor prve štiri, ker jih rastline potrebujejo toliko, da jih kmalu izčrpajo in jih moramo umetno dovajati. Koliko je potrebno ene ali druge hranilne snovi, pa ni mogoče reči s formulo, ki bi bila veljavna za vse primere. Količina se vedno razna po vrsti zemlje in rastline.

Nas zanima danes apno kot rastlinska hranilna snov, posebno, ker je sedaj čas, da z njim pogojimo. O pomenu apna za zemljo in rastline je bilo že mnogokrat govora, časih, kakor smo čitali nepravno, tudi napačno. Ker pa je vprašanje zlasti v današnjem vojnem času še posebej važno in obdelujejo danes zemljo ljudje, ki so jim bili obdelovalni problemi še nedavno španska vas, ne bo odveč, če se enkrat opozorimo na pravi pomen apna. To bo tem bolj koristno, ker se še danes prav o vlogi apna vzdržujejo tudi med stari obdelovalci zemlje zastarela in zmotna mnenja.

Ko smo zapisali, da je vprašanje gnojenja z apnom današnjem vojnem času še posebno važno, smo mislili v prvi vrsti na to, da spadajo razna apna gnojila kot tudi hlevski gnoj med tista, ki jih potrebujemo razmeroma velike količine. Danes, ko so težkoče s prometom in delovno močjo, so zato mnogi naklonjeni mišljenju, da ne bo velike škode, če ne uporabljajo apnenih gnojil. Da nekateri ne cenijo pravilno gnojenja z apnom, je mnogokrat tudi vzrok dejstvu, da delovanje apna na rast rastlin ni tako očitno, kakor pri ostalih treh najvažnejših rastlinskih hranilnih snoveh: dušiku, fosforjevi kislini in kaliju. Vse to pa ne sme vplivati na to, da bi zanemarili gnojenje z apnom. Tako omalovaževanje bi se nam kmalu maščevalo.

Kakšna vloga je dodeljena apnu v zemlji in rasti posrednih rastlin? Znano je, da apno nima enakega pomena za vse rastline. So rastline, za katere lahko rečemo, da imajo rade apno. Druge ga zopet ne trpijo, so mu sovražne. Glavna naloga apna je ta,

da deluje kot protitež strupu. Tako je na primer znanstveno dokazano, da seme graha, ki smo ga dali v hranljivo raztopino brez apna, čez nekaj časa pogine in da lahko to preprečimo, če raztopino dolamo nekaj apna. Predvsem služi apno za to, da vse kisline, ki se pojavijo v rastlini, nevtralizira, otopi. Če bi se kisline zelo razširile in nakopičile, bi rastlino zastrupile. Apno pa ima tudi nekaj nalog fizikalne narave. Prav tako važno, morda še celo važnejše je delovanje apna na zemljo. To delovanje je trije: 1. kemično, 2. fizikalno in 3. biološko.

Kemično delovanje apna obstoja v tem, da težko topljive hranilne sestavine spreminja v lažje topljivo obliko. Apno pospešuje tudi razkroj organskih snovi, ki so v zemlji. Posebno važno pa je dejstvo, da apno preprečuje tvorjenje odvisne kisline v zemlji. Na to svojstvo apna je treba opozoriti še posebej.

V fizikalnem pogledu pride predvsem v poštev delovanje apna na mehanska svojstva zemlje, predvsem na razmerje vode in toplote v zemlji. To je tudi zelo važno svojstvo apna. V tej smeri deluje apno najenergičnejše, to celo krepkeje kakor gašeno apno. Zato dvojamo težki zemlji, kjer stremimo za zboljšanjem fizikalnih svojstev, najraje živo apno, med tem uporabljamo v lahki zemlji oglikovno kislino apno. Vsekakor je potrebno, da pride apno v zemljo v fino zmletem stanju, da lahko prodre v najmanjše dele zemlje in tako okrepi čim bolj svoje delovanje.

Biološko delovanje apna se nanaša v glavnem na avpliv, ki ga ima na delovanje bakterij. V kislji zemlji se ne morejo zadostno razviti nitrifikacijske bakterije. V taki zemlji trpi tudi razvoj vrenja. Zato se moramo pobrigrati za prevažno gnojenje z apnom.

Kar se tiče posrednih oblik apna, je treba reči na kratko tole:

Razlikovati je najprej treba med naglo in krepko delujočimi vrstami apna, med katere spadata živo in gašeno apno, in med počasni in trajno delujočimi vrstami, kamor spada oglikovno kislino apno. Vpoštevati je treba tudi vrste, ki združujejo

svojstva obeh vrst. Povprečno vsebujejo te vrste apna: 1. oglikovno kislino apno 80 do 85% Ca CO₃, 2. živo apno 70—95% Ca O in 3. gašeno apno 60—70% Ca O.

Živo apno uporabljamo, kakor smo že povedali, največ za težko zemljo, nato pa tudi v primerih, kjer je potrebno naglo ozdravljenje. Za lahko zemljo in v primerih, kjer gre za apnenje samo zaradi vzdržanja zemlje, bo zelo uspešno tudi oglikovno kislino apno.

H koncu naj po tabeli sestavljeni na podlagi preizkusov ugotovimo, da odvajamo v eni rastni dobi na 1 ha apna zemlji: pšenica 13 kg, rž 19, ječmen 7, oves 22, bob 51, krmna pesa 40, krompir 48, lucerna 250, rdeča detelja 120 itd.

Natečaj

za Homanovo ustanovo

Pokrajinski korporacijski svet v Ljubljani razpisuje za leto 1942. dve podpore po 76 lir iz ustanove Friderika Homana. Natečaja se morejo udeležiti bivši trgovci iz ljubljanske pokrajine in sicer samo tisti, ki so propadli zaradi bolezni, zaradi nezgode ali zaradi nevarnosti vseh stvari. Prošnje se morajo predložiti do 15. decembra 1942. K prošnjam morajo biti predložena spričevala o gospodarskem stanju prošnika, ki jih izda občina, kjer prošnik stalno prebiva, ter za merodajna organizacija trgovcev. Organizacija trgovcev da je prošnik bil trgovec in da odgovarja mora overiti prošnje ter dati spričevala, naštetim pogojem natečaja.

Sportni pregled

Prijavljanje sportnih prireditev

Zaupnik CONI-a sporoča: Vse podrejene sportne organizacije se opozarjajo na upoštevanje določb glede prijavljanja sportnih prireditev, kakor je bilo objavljeno v členu 6. naredbes št. 31, z dne 20. februarja t.l. (izšla v »Službenem listu« Visokega komisiarata št. 15—1942).

Odslej ne bo dovoljena nobena sportna prireditev, za katero prireditelji ne bodo zaprosili po prej omenjenem razpisu. Razen tega bo CONI uvedel strog postopek zoper kršitelje teh pismov ne glede na morebitne ukrepe, ki jih bodo morda proti nji smatrale za potrebno tudi oblasti za javno varnost.

Tableteniško prvenstvo Ljubljane za leto 1942

Sportna sekcija »Hermes« prireja dne 6. decembra prvenstvo Ljubljane v tabletenisu za verificirane in neverificirane igralce-Slovence, in sicer v naslednjih točkah:

Kategorija I.: Pravico imajo vsi igralci Provincije Ljubljana. Prvak prejme naslov »Prvak Ljubljane za leto 1942« in pokal, ki preide v njegovo trajno last. Drugi, tretji in četrti pa praktična darila. Igra se po sistemu izpadanja, zadnja četvorica igra medsebojno po četrtfinalu za placement.

Kategorija II.: Pravico igranja imajo vsi verificirani in neverificirani igralci ljubljanske pokrajine, kateri na zadnjem turnirju niso dosegli v glavnem turnirju med zadnjo osmorico in zmagovalci tolažilnega tekmovalja. Zmagovalci prejmejo 4 praktična darila.

Prvenstvo dam: Zmagovalka prejme naslov: »Prvakinja Ljubljane za leto 1942« in lepo praktično darilo. Druga, tretja in četrti (ako bo število prijav znansko najmanj 20 igral) prejmejo lepa praktična darila.

Prijavnina za vsako disciplino je Lir 5.

Igralci II. kategorije morajo igrati tudi v I. kategoriji.

Začetek tekmovalja I. in II. kategorije ob 8. uri, damska skupina ob 10. uri v dvorani hotela Miklić. Tekmovalje je praviloma prijavljeno OKO ter odobreno. Vstopnina za gledalce 1 lira. Po končanem tekmovalju je razdelitev nagrad.

Vodstvo turnirja

Trbovlje. Jesenski prvak. V nedeljo je bila v Trbovljah tekma med SK Trbovljani in SK Hrastrnikom. Trbovljani so zmagali 8:3 (3:0). S tem so SK Trbovlje postale jesenski prvak v svoji prvenstveni skupini.

Rapid-Dunajski železničarji 2:1 (1:1). V nedeljo je v Mariboru gostovalo moštvo Dunajskih železničarjev, ki sodelujejo tudi v najvišji prvenstveni skupini Donavsko-alpske dežele. Nastopili so proti Rapidu. Tekma je bila odigrana v železničarskem

stadionu. Rapid je zmagal 2:1 (1:1). Prisostvovalo ji je 1500 gledalcev, ki so bili navdušeni zaradi uspeha domačinov. V predtekni je rezerva mariborskih železničarjev premagala Rapidovo rezervo 2:1.

Sportne prireditve na Dunaju. Središče zanimanja dunajskih sportnikov sta bila v nedeljo znana drsalka Karel Schaffer in Herta Wächter, ki sta skupno z nekaterimi drugimi, odvarjala drsalno sezono na Dunaju v sportni dvorani Engelmanna. Na sporedu je bila tudi nogometna trening-tekma med dunajsko izbrano enajstoroico in neznanim partnerjem, ki pa so jo morali odpovedati. Dunajčani se pripravljajo za mednarodno tekmo z Berlinom. V Pratu so lahkoletki tekli na 3. km. Zmagal je Schulz v 8:18.

Otvoritev drsne sezone v Monakovu. V Monakovu so že začeli z drsalno sezono. Otvorili so jo z dvema hokejskima tekmarima. Znan nemški hokejski prvak SC Ressersee je povabil v goste praško hokejsko moštvo NSTG. Prvi dan je Ressersee zmagal 8:2 (2:0, 5:2, 1:0), drugi dan pa 3:1 (1:0, 1:0, 1:1). Sodelovali so pri sporedu številni drsalci, med katerimi je gostoval tudi Italijanka Vigorelli.

Zaton Nurmijeve slave. Pred dobrimi desetimi leti je Nurmij bil slavjen po vsem svetu kot največje čudo moderne lahko-atletike. Danes je njegovo ime zabeleženo v listi svetovnih rekordov le še na enem mestu. Nurmij brani še vedno rekord v teku na eno uro. L. 1938 je v Berlinu pretekel v eni uri 19.210 m. Nova generacija pa atreže tudi temu zadnjemu ostanku Nurmijeve slave po življenju. Poročajo, da se pripravljata tako Francoz Lalanne kot Madžar Szilagyi na zrušenje Nurmijeve znanke.

Najboljši dirkalni konj. Konjske dirke so po nekaterih državah sport, ki je zelo malo manj priljubljen kot na primer nogomet. Tuji sportni časopisi redno poročajo o izidih konjskih dirk. Tako čitamo, da se imenuje trenutno najboljši dirkalni konj v Evropi Ticino. Konec letošnje dirkalne sezone je dosegel štiri senzacionalne zmage in prinesel svojemu lastniku nagrad v vrednosti 227.660 mark.

Iz pokrajine Trieste

Zimska pomoč v Triestu. Triestinski prefekt eksk. Tamburini je povabil na sešatek v vladni palači funkcionarje zimske pomoči ter funkcionarje pokrajinske prehranjevalne sekcije. Na sestanku je bil določen način, kako nuditi revnemu prebivalstvu zimsko pomoč in kako premagati težave, da se zagotovi na ta način čim lepši uspeh.

Slikar K. Wostry razstavlja svoje umetnine. V sredo 25. t.m. ob 17. bo v Michelazzjevimi umetnostni galeriji v ulici S. Nicolo v Triestu otvoritev slikarske razstave, na kateri bo zbral svoja najboljša dela iz zadnjega časa nestor triestinskih slikarjev Karol Wostry. Po ozdravljenju očci se je vrnil triestinski slikarski nestor nazvlic svojim 70-letom apert lotil umetniškega oblikovanja.

Tradicionalni Miklavžev sejem bo tudi letos v dreveredu XX. Settembre. Številni prodajalci bodo postavili svoje stojnice dne 3. decembra. Sejem traja, kakor običajno, do vključno 6. januarja. Triestinska mladež se že veseli miklavževskega vrenja po omenjenem dreveredu, po katerem se vsak večer razvija razgibana promenade.

Smrt starih Triestincev. Te dni so umrli v Triestu 86-letna Terezija Cok-Caproni, 69-letni Herman Di Giovanni, 74-letna Ana Caracasoni, 91-letna Terezija Giacomini, 56-letni Rudolf Vismovitz ter Marija Parovel-Benedetti.

Rimski »Trio Artie« koncertira v Triestu. Za ponedeljek 23. novembra je napovedan nastop slovečega komornega združenja »Trio Artie«, ki bo nastopil v družabni dvorani Verdiejevega gledališča. Izvajali bodo skladbe Bacha, Lottija, Mozarta, Debussyja. Znameniti trio sestavljajo harfista Ana Ruata Sassoli, violist Renzo Sabatini ter flavtist Arrigo Tassinari.

Nagrajeni družini z najvišjim številom sinov pod orožjem. V nacionalnem natečaju za nagraditev družin z najvišjim številom sinov pod orožjem sta zmagali v triestinski pokrajinski družini Pinatti iz Grada ter Botta v Triestu. Obe družini sta prejeli nagradi po 4000 lir. Ivan Pinatti iz Grada ima pet sinov pod orožjem. Vsi so na bojišču. Anunciata vdova Botta iz

Triesta ima štiri sinove pod orožjem, ki so tudi na bojišču. Svečani nagraditvi sta prisostvovala tudi Prefekt in Zvezni tajnik.

Mrtvec v veži. 58-letni Josip Lastia iz Triesta se je nenadoma zgrudil na tla v veži poslopja v Androni Crosada 18. Milmoldoči so mu priskočili na pomoč, vendar mu niso mogli pomagati. Bil je mrtvec, zadela ga je srčna kap. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico triestinske bolnišnice.

Delavčeva nezgoda na pristanišču. 53-letni Libero Pillini iz ulice L. Ricci v Triestu si je med delom na pristanišču Duca d'Aosta poškodoval piškal leve noge. Prepeljali so ga v bolnišnico Kraljice Helenne.

Do smrti povoženi kolesar. 36-letnega zidarja Emilia Polese iz Canave je na cesti Ronchi-Cervignano povozil avto št. 9018 iz Triesta. Polese je obležal s počeno lobanjo. Nesrečnik je kmalu po prevozu v bolnišnico izdihnil.

Sin Triesta je padel na polju slave. Na afriškem bojišču je žrtvoval svoje mlado življenje Oskar Zeriali, rojen 1. 1920 v S. Antoniu di Bosco. Pokojni Zeriali je izšel iz vrst Gila.

Odlična gosta predavata v Italijansko-nemškem društvu. V okviru Italijansko-nemškega društva v Triestu bosta predavala prof. Filip Andreas, profesor sodobne zgodovine in politike na heidelbergški univerzi, ter Guido Manacorda, profesor germanistike na univerzi v Florenci. Prof. Manacorda bo otvoril v začetku decembra kulturne tečaje v okviru omenjenega društva in bo razpravljal o važnih sodobnih zadevah. Prof. Andreas pa bo predaval o Italiji ter začetkih sodobne diplomacije.

Poročili so se v Triestu kotlar Bruno Maule in gospodinja Vida Golob, učitelj Rudolf Moraro in gospodinja Italia Vernerin, uradnik Sante Cellini in trg. nameščenska Flora Melani.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 26. novembra: Lenard DANASJE PRIREDITVE
Kino Matica: Dve siroti
Kino Sloga: Razprava za zaprtimi vrati
Kino Union: Mačeha
Razstava štiri mladih v Jakopičevem paviljonu, odprta od 10. do 17.

DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakobova trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Četrtek, 26. novembra: ob 16.: Hamlet. Red Četrtek
Petek, 27. novembra: zaprt (generalka)
Sobota, 28. novembra: ob 16.30: Ples v Trnovem. Krstna predstava. Red Premier-ski

OPERA

Četrtek, 26. novembra: ob 16.: Slepa miš. Opereta. Red A
Petek, 27. novembra: ob 15.: Traviata. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol
Sobota, 28. novembra: ob 16.: Slepa miš. Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol
Nedelja, 29. novembra: ob 15.: Traviata. Izven. Cene od 24 lir navzdol

ŠAH

Šahovski turnir v Zagrebu. V Zagrebu so že pred časom začeli s turnirjem za šahovsko prvenstvo mesta. Igralci so razdeljeni na tri skupine: mojstrsko, prvorazredno in kvalifikacijsko. V mojstrski igrajo sami znani šahisti. Po sedmem kolu je bilo stanje naslednje: 1. inž. Kindij 4 in pol točke (1), 2. inž. Šubarić in inž. Tekavčić 4 in pol, 4. dr. Dumić 4 (2), 5. Filipčić 4, 3. Filipčić M. 3 in pol, 7. inž. Jerman 3 in pol, 8. dr. Lilić 3 (1), 9. in 10. prof. Pavlović in asdura 2 in pol (1), 11. in 12. Horvat in Tagirov 2 in pol, 13. inž. Dydzinskiy 2 (4), 14. Labura 2 (1), 15. Rožić (1) in 11. Petek pol točke (5). Kakor kaže tabela, je zelo veliko število iger prekinjenih. Zato se daš še ni mogoče reči, kdo je favorit. Med najboljšimi je zelo velika izenačenost. V prvorazredni skupini je po osmem kolu vodil Polić s 6 točkami, v kvalifikacijski pa Tarle iz Virovitice s 7 točkami.

Sošolca

— Kaj bi radi? — je vprašal ženski glas iz za zaprtih vrat, a prestrašeno oko je pri tem metnilo skozi luknjico bradatega tujca, stoječega na stopnišču. — Nikogar ni doma!

— Jaz sem inženir Pavlič iz Beograda. Vrata so se malo odprla in skozi ozko odprtino je pomolila glava stara žena.

— Kaj bi pa radi? — je vprašala tujca.

— Jaz sem bivši šolski tovariš gospoda profesorja, skupaj sva hodila v gimnazijo in prišel sem ga obiskat.

— Ah, skupaj sta hodila v šolo? — je dejala stara žena in na stečaj odprla vrata.

— Izvolite vstopiti... zelo me veselijo... jaz sem profesorjeva tačča... izvolite, kar izvolite... našim bo zelo žal... jaz jim, kuham in pospravljam... ni jih doma, zelo jim bo žal.

— Zena je odvedla gospoda inženirja v salon, hladno sobo z ogromnim buffetom in oljnatimi slikami na stenah.

— Oprostite, gospod, takoj se vrnem, prav kar sem prala nogavice za otroka, pa sem vsa mokra...

Salon je napravil na inženirja Pavliča vtis, kakršnega napravijo samo stvari, ki so prišle povsem slučajno, brez vsake medsebojne zveze v prazno sobo. V njem je vladala grobna tišina in grobni hlad. Stvari — polirani, skrbno obrisani in natičkan predmeti — so bile postavljene in obešene samo da je bil nekdo zapolnjen prostor. Vse to — tudi naslonjač, ki je v njem sedel inženir, živo bitje z bradico, trdim klubokom in palico — vse to je bila mrtva gmošta.

— Oprostite, — je začel zopet stara žena, ki se je bila ta čas vrnila, — da vas puščam tako dolgo samega. Profesor je v

šoli, a moja Marija — njegova žena — zdaj tudi poučuje na meščanski šoli. Časi so težki, oba morata služiti... življenje je težko... bože moj...

— Da, da...

— Hm, pravite, da ste hodili s profesorjem skupaj v gimnazijo?

— Da, potem pa, ko sva se po maturi ločila, sva si stalno dovovala. Jaz sem mu vsako leto pisal za božične praznike in sploh sva zelo dobra prijatelja... zadnjič sva se videla pred trinajstimi leti na proslavi dvajsetletnice mature...

— Ah, kako mu bo žal, da ste prišli tako daleč, da bi ga videli, on se pa mora mučiti v šoli. Zgodaj zjutraj odhajata oba — on in Marija — vrata se pa šele proti večeru tako, da kuham samo zase in za otroka — Pavle je že maturant, a Vera hodi v peti razred... Z otroki je zdaj križ... to in ono je treba kupiti, a tu je vse tako drago... Saj sami veste, da otroci nočejo poznati nobene omejitve.

— Kdaj pa pride profesor navadno domov?

— Veste, on poučuje tudi privatno, zvečer pa prevaja romane... ne vem torej, toda danes je sredo, a ob sredo popoldne ob treh prihaja k njemu neki gospod, ki se uči pri njem francoščine. Torej ob treh bo gotovo doma. To bo veselo presenečenje.

Gospod inženir je v restavraciji poobedoval in obed mu je zelo teknil. Po črni kavi si je prižgal cigaro in krenil proti domu svojega bivšega sošolca.

Točno ob treh se je profesor vrnil iz šole. Nekaj časa je sedel inženir v salonu in ogledoval zastore na oknih, zalite z žarki popoldanskega solnca. Potem mu je pa pogled obstal na preprogi, na kristalni sledi za sadije, stoječi na buffetu in končno na Beethovu, visečem nad klavirjem.

Bil je nekam v nasprotju s to pisano sobo, podobno bolj skladišču nego salonu.

Kmalu po njegovem prihodu so se začeli iz sosedne sobe koraki, luputanje vrat, škripanje parketov, nervozen, razdražen moški in ti ženski glas.

— Pavlič? Kaj bi pa rad? Kaj mu morem jaz pomagati?

— Tiho, pomiri se — vse bo slišal — saj je tu v salonu.

— Kar sliši naj! Kaj mu morem jaz pomagati? Kaj zato, če sva hodila skupaj v gimnazijo?

— Pst, pst!

— Reci mu, da me ni doma. Nimam časa. Reci mu, da se moram briti, da me boli zob, da nimam časa niti danes niti jutri, niti pojutrišnjem, da moram za vas služiti denar... Pravim ti, pojdi k njemu, zakriči mu na uho, če je morda nagnusen, da sem jaz večji siromak od njega, ki ni nikogar na vratu, kajti, reci mu, da mu pri najboljši volji ne morem pomagati — sicer pa, kaj sploh hoče od mene?

— Molči, pst, pst, pst! — je šepetal ženski glas malone že jokajoče. — Čuj, po-kazi se mu vsaj malo, morda bi pa lahko prihodnje leto preživel pri njem počitnice, saj se dve leti nikjer nismo bili — to bi bilo poceni — čuj, morda bi ti pa posodil nekaj denarja za mendo, ki ti jo moraš jutri izplačati, čuj...

— Pravim ti... pojdi ti k njemu, daj mu za tramvaj in za vlak, naj ga vrag odnese domov, tu ne more dobiti zaposlitive... In pustite me vsi pri miru, pustite me pri miru...

Kravnko je sedel v salonu v naslonjaču in si gladiil brado. Kar je previdno vstal in tiho, po prstih se je spizljal k vratom. Posrečilo se mu je nesiščno odpreti jih in smukniti neopaženo po stopnicah.

Izpred okrožnega sodišča

Na zatožni klopi so sedli štirje veliki vlomilci — Samo pri vlovu v gostilno K. so si nabrali plena za 50.000 lir

Ljubljana, 26. novembra. Komaj je mali kazenski senat okrožnega sodišča v petek in soboto odpravil večjo skupino vlomilcev in tatov, se je v torek začela v dvorani št. 79 nova velika razprava. Držano tožilstvo je predložilo obtožnico zoper 10 obtožencev, med katerimi spadajo prvi štirje že med najpogostnejše profesionalne vlomilce, ki imajo za seboj že »gostovanja« po raznih kazniščih. Med dejanji, ki so jih zagrešili v Ljubljani v preteklih mesecih, je najkapaletnejši vlom v gostilno K., kjer so lastnici napravili škodo za 50.000 lir.

Razpravo, ki bo predvidoma trajala dva do tri dni, vodi sodr. Julij Felaher. Kot sodnika sodelujeta v senatu sodr. Ivan Kralj in Rajko Lederhas. Obtožnico zastopa državni tožilec Branko Goslar, obtožence pa zagovarja ex off: dr. Jože Pokoren, dr. Egon Stare ml., dr. Leo Krek, dr. Leon Svetek in dr. Milan Subc. Razpravi prisostvujejo številni oškodovanci in drugi poslušalci.

Po ugotovitvi osebnih podatkov je senat na predlog drž. tožila sklenil, da se izloči postopanje prot. 30 letnemu Francu Brusu, ker se ni odzval vabilu. Pravtako se je izločilo postopanje proti gostilničarjem Vladimiru in Anu V., Milanu P. in kuharici Ani V., ki so po § 333—II iz obtožnice kupovali in prikrivali ukradenega blaga. Ker gre za nakup racionalnih stvari v izrabljeno priklj, ki so nastale z vojno, je bil državni tožilec mnenja, da ne spada dajo pod amnestijo, senat pa je pred odločitvijo sklenil pribaviti zoper omenjenega četvorice še nadaljnje osebne podatke.

Obtožnica obsega 15 strani in se je zavleklo njeno čitanje do 10.15. Obtoženci so: 42letni v Podgorici rojeni Ivan Ježek, brezposeln delavec, ki je bil že okoli 30-krat kaznovan in je zadnji kazni prestal letos maja v Capodistriji, 42letni v Gradcu rojeni Franc Rus, samski puškar, ki ima že 21 predkazni; 47letni v Ljubljani rojeni Franc Papež, kleparski pomočnik, tudi že večkrat kaznovan zaradi tatvin; 43letni v Malih Laščah rojeni Matevž Tomšič, že predkaznovani samski delavec in 41letni v Zg. Kašlju rojeni samski knjigovoz Anton Z.

Obtožnica dolži Ivana Ježka, da je januarja ukradel Ivani Kmetcovi nekaj zlatine in čevlje v vrednosti 2200 lir, marca Gizeli Dajzingerjevi dve rjuhi v vrednosti 180 lir, marca odvzel iz podstrešja Albna Terežija posteljnega perila za 1000 lir, maja odprl oblačilnico restavracije Slon in ukradel Karolu Bajdi natakarstvo oblačilno vredno 800 lir in Lodu Zupanu blazino in plašč v vrednosti 400 lir, maja odnesel Petru Zidanu na Starem trgu več perila, čevlje in 4 krušne karte, maja ukradel Francetu Tavčarju v Kolodvorski ulici obleke in raznih stvari za 2880 lir, in junija odvzel Zofiji Sparenblekovi 4 m blaga vrednega 400 lir.

Žena živa — mož na oklikih

Razen tatvin in vlovov pa dolži obtožnica Ježka, da je marca osleparil Ivana Colnerja, pod pretezo, da bo zanj prodal za 10 kg slanine in pol kg saharina; da je aprila zagrozil polic. org. Ivanu Gramcu, ki je pri njem poizvedoval v zvezi z raznimi tatvinami, z nekim železnim predmetom in ga pozval: »Takoj izginite ven, sicer boste padli, saj ste to itak že davno razsuli« ter ga tako ovrji pri opravljanju službene dolžnosti, da si je aprila prisvojil 18 kg pralnega mila vrednega 252 lir, ki mu ga je izročil v prodajo S. Krušič.

Dne 13. aprila pa se je Ježek oglašil s svojo pritožbo Ano V. v župnijskem uradu Sv. Družine v Mostu in izjavljajoč, da ni poročen ter da se namerava poročiti s svojo spremljevalko. Župnik ju je v nedeljo 19. maja oklical in jima izdal za devno potrdilo. Naslednji dan je obtoženec predložil potrdilo mestnemu poglavarstvu, ki mu je izdalo dve oblačilni izkaznici za novoporočence, ki sta, kakor znano, neprenehni. Obtoženec je izkaznici prodal Ernestu Aljančiču za 170 lir.

Ježek naj bi si končno konec aprila prisvojil dve živinski izkaznici, v aprilu pa s svojo pritožnico osleparil Irmo Zingerjo za 43 lir.

Gostilno so popolnoma oplenili

Konec februarja ali v začetku marca so obtoženci skupno z nekim odtodnim Malnarjem zvedeli, da je gostilna K. zaprta, ker sta najemnik in oskrbnik odsotna. Zavohali so, da bi se mogli polastiti mastnega plena. Kakor so se sami zagovarjali, so začeli obiskovati gostilno ponoči vsak zase, potem pa tudi skupaj Rus, Papež, Tomšič in Malnar. Preskočili so ograjo in v vlovili v posamezne gostilniške sobe, kjer so ostali cele noči. Že na licu mesta so se imeritno pogostili, odnesli pa so blaga za doberšen voz. Obtožnica ugotavlja, da so obtoženci odnesli v celoti:

82 belih namiznih prtov, 20 barvnih namiznih prtov, 66 belih serviet, 66 belih brisačk, 30 fanelastih rjuh, 6 platenih rjuh, flanelasto odelje, 8 ducatov novih krp, 30 komadov kuhinjskih krp, 12 prevleke za blazine, 7 steklenic cina, 30 steklenic raznih likerjev, 12 steklenic pečenega vina, 18 kozarcev kompota, 2 skatli Adria rezin, 50 kg sladkorja v kockah, 100 kg sladkorja v kristalu, 8 kg kave, sod z 52 l olja, 20 kg riža, 25 kg mila, 10 kg makaronov, večjo količino cigaret, ročno žel. blagajno, stensko uro, 20 kg fižola, 3 kg leče, 80 kg bele moke, 40 l vermuta, 1 obrabljeno preprogo, ročno petrolejo, nov nahrbtnik 2 l rumove esence, 10 platenih steklenic, več mizarskega orodja, več železja in ključavnice za omare, vse skupaj v vrednosti 47.000 lir.

Razen tega obtožuje drž. tožilec Antona Z., da si je prisvojil del v gostilni ukradenega blaga, Tomšiča, da je odvzel Francetu Vrhovcu nekaj mesnine, olja, rjuh in podplatov za 2100 lir, in v Rusu, da je ukradel Maksu Babiču več obleke perila in gotovine v skupni vrednosti okoli 5000 lir.

Zasliševanje obtožencev

Zasliševanje obtožencev se je zavleklo preko opoldanskega odmoru. Ob 12.30 je predsednik razpravo prekinil in se je nadaljevala ob 15.30. do 18. Nadaljevala se bo danes ob 8.30.

Glede na številna kazniva dejanja je trajalo zasliševanje skoro štiri ure. Do konca so bile potem zaslišane še nekatere priče. Med zasliševanjem obtožencev je bila razprava precej monotona. Obtoženci so zelo previdno izpovedovali in se skušali z raznimi večimi izjavami razbremeniti, kolikor je bilo mogoče. Kjer ni proti njim trdnih dokazov, so dejanja tajili.

Ježek je krivdo priznal samo v par primerih; za druge je priznaval dejanja, zanikal pa krivdo. Ker so pri njem našli mnogo blaga ukradenega pri zgoraj naštetih vlovih, se je večinoma zagovarjal, da je blago kupil od neznanec in potem z njim prekupeval. »Jaz se nič ne izmikam, ne bojim se kazni, saj ne bom prvi kaznovan.« se je branil. Ko mu je predložil predložil, kako ga je njegova priležnica obremenila pred policijo.

Poset v župnišči Sv. Družine v Mostah je priznaval. Trdil je, da je bil obvečen, da je bila njegova žena na Gorenjskem ustreljena skupno z njenim priležnikom. Ko pa je bil že oklican, pa je »zvedel« za resnico: da žena še živi in da so ustrelili samo njega. Poslal je svojo nevesto, da je odpovedala otkice, nakaznice pa sta si obdržala ožrma, ki jo prodala. Njegovi posli so bili zelo donosni, saj je imel po lastni izjavi vedno 5000—7000 lir denarja.

Rus je sodelovanje pri vlovu v gostilno K. priznaval. Trdil je, da ga je na priložnost opozoril Malnar. Prvič je bil sam na obisku in se pošteno založil. Med tem sta začela tja zahajati tudi Papež in Tomšič in končno so se sporazumeli za sodelovanje vsi štirje. Izkupek so si delili. Podobno sta priznava in opisovala svoje obiske v gostilni tudi Papež in Tomšič. Obtoženci so izpovedovali tako, da bi mogli poslušalci dobiti vtis, da med njimi ni bilo posebne prijateljstva in da so delali vsak na svojo pest. Mnogo krivde so zvrčali na odsotnega Malnarja, ki bi naj bil nekak njihov vodja. Povedal so tudi za večino blaga, kje so ga prodali S. svojim izjavami so zelo obremenili soobtožene gostilničarje. Če bo razprava proti njim potrdila njihovo krivdo v takem obsegu, zaslužijo eksemplarno kazo, saj so taki brezvestni kupovalci v veliki meri krivi, da se je zločinštvenost prekomerno razpasla.

Krivdo v ostalih dejanjih so Rus, Tomšič in Papež zanikali. Prav tako je odklanjal navedbe obtožence Anton Z. Njegov opis se je v mnogem strinjal z izjavami soobtožencev, ki so ga razbremenjevali.

Drugi dan razprave proti Ježku in tovarišem

Včeraj se je razprava proti Ježku, Rusu, Papežu, Tomšiču in Antonu Z. nadaljevala ob 8.30 z zasliševanjem prič. Že v torek so bili zaslišani Ivana Zidan, Justina Osetova, Karel Bajda in Ivan Gramc. Najzanimivejše je bilo včeraj zasliševanje Ježkove priležnice soobtožene Ane V. Pred zasliševanjem je senat definitivno odločil, da je amnestirana, ker doslej še ni bila kaznovana in so njena kazniva dejanja samo prestopki po § 333 in 334 kz. Tako je bila zaslišana kot priča.

Pred policijo je V. močno obremenjevala Ježka. Sedaj ga je skušala razbremeniti in je delno izpovedala tudi drugače kot pred preiskovalnim sodnikom. Trafikantinja Kmetičeva je opisala, kako je Ježek pri njej opravljal svojo urarsko obrt. Dala mu je v popravilo dve uri, ki ju je vzel s seboj, češ da mora kupiti nekaj nadomestnih delov. Da bi mu bolje zaupala, je pustil pri njej vse svoje de-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob delavskih in kinu Matič in Unio: ob 14.15 in 18.15. ur; v Slogi neprekinjeno ob 14. ure dalje. Ob nedeljah in praznikih v kinu Unio ob 10.30, v kinu Matič in Slogi ob 10. in vseh treh ob 14.15, 16. in 18.15. ur.

KINO UNIO TELEF. 22-21
Slučaj reši lepo ubogo dekle pred nesrečnim, vsiljenim zakonom
Mačeha
V glavnih vlogah: Jean Parker, Marjorie Main i. t. d.

KINO MATICA TELEF. 22-41
Delo najvišje kvalitete! Boj strasti in kreposti
Dve siroti

Pariško podzemlje 18. stoletja!
Aldia Valli, Maria Denis, R. Villa

KINO SLOGA TELEF. 27-39
Film globoke vsebine, podan po dveh najboljših umetnikih Maria de Tassady in Antal Páger-ju je

Razprava za zaprtimi vratmi

lovno orodje. Ur seveda ni več videla. Za orodje, ki je o njem Ježek trdil, da je vredno najmanj 800 lir, je izjavil, da velja največ 100 lir in da mu ga rada vrne, če ji Ježek prinese nazaj obe uri. Ko je bil Ježek sam v stanovanju, je vzel seboj tudi visoke moške čevlje.

Ježek pravi, da je bilo zlato, ki ste mu ga zaupali v popravilo, ameriško double zlato, je predložil predsednik prič Ježkov zagovor.

Gospod predsednik, najboljšo zlato je bilo, kar rumeno je bilo, je ogorčeno odbila priča.

Ko je bilo zaključeno zasliševanje Kmetičeve, je Ježek, ki mu je marsikatera izpoved pričšla močno na živce, prošil predsednika, naj bi naročil Kmetičevi, da bi mu vrnila njegovo urarsko orodje, češ da bi lahko v zaporih delal.

Pa morda ne želite, da vam gospa še plača Vaše »delo«, ga je zavrnil v smehu eden izmed sodnikov.

Pri nadaljnjem zasliševanju prič se je izkazalo, da je bil Ježek zelo predrzen tat in goljuf. Osebam, ki jih je oškodoval, je celo pisal grožilna pisma, češ da jih bo ovedel kot komuniste. Ko je prodajal ukradenega blaga okoli se je rad izdal za begunca iz Nemčije.

Po zaključitvi zasliševanja prič, so bile prečitane tudi vse pisne izpovedi, prav tako tudi kazenski listi. Ježek, ki ima za seboj dolgo vrsto najrazličnejših kazni, je bil že večkrat kaznovan s kaznima 1 leto in več. Rus je bil kaznovan na 2, 3, 4 in 5 let robije. Papež 23-krat, med njimi so kazni do 2 let robije. Tomšič ima tudi že okoli 10 kazni in med njimi par čez eno leto. Razen Ježka in Antona Z., ki sedita na zatožni klopi v precej zamerjenih oblekah, ostali trije ne kažejo v svoji zunanosti, da so tako nevarni zločinci. Obtoženci so skrbno. Nastop imajo uglajen, kakor možje, ki so prehodili že mnogo sveta in marsikaj skusili. Priče so tudi izpovedale, da je Papež, ko je prodajal okoli ukradenega blaga, hodil zelo elegantno občen.

Ob 12.45 je bilo dokazno postopanje zaključeno. Tako branilci kakor državni tožilec so predlagali še nekaj dokazov. Senat jih je letoma sprejel in deloma zavrnil kot nepotrebne. Razprava je bila prekinjena in se bo nadaljevala v četrtek ob 10.

stičnih in gostinskih vprašanj, ki se tičejo obeh držav. Otvoritvenemu zasedanju so prisostvovali predsednika fašističnih konfederacij delodajalcev in delojemalcev s področja trgovine nac. svetnika Paladino in Dall'Orto, predstavniki pristojnih ministrstev, nadalje svetnik pri nemškem poslanstvu pri Kvirinalu dr. Spackler, ter drugi dirigenti italijanskih in nemških kategorij. Zbranim zastopnikom je izrekel prisrčen pozdrav predsednik fašistične konfederacije trgovskih namestencev, ki je v svojem otviritvenem nagovoru poudarjal pomen tega sestanka, ki naj še tesneje poveže gostinstvo obeh prijateljskih držav.

Nagrade po 100.000 in 50.000 lir. V seriji 5 zakladnih bonov so bile izrečane sledeče štev.: Dve nagradi po 100.000 lir za štev. 496.828 in 1.114.651. Stiri nagrade po 50.000 lir za štev. 137.429; 978.987; 1.457.100 ter 1.562.966. V seriji 6 dve nagradi po 100.000 lir za štev. 29.412 in 1.944.854. Stiri nagrade po 50.000 lir za štev. 57.240; 569.827; 1.291.470 in 1.912.288.

Dečkova smrt pod tramvajem. Na Korzu Vittorio Emanuele v Trstu je povzročil tramvaj na progi pet 12letnega Jurija Gardarja iz ulice Belinzona. Dobil je smrtno poškodbo, za katerimi je deček umrl kmalu po prevozu v triestinsko bolnišnico Kraljeve Helene.

Dimnikar pade! z višine 25 metrov in odnesel zdravo kožo. Iz Zeneve poročajo o nenavadnem primeru srečnega naključja, ki ga je doživel dimnikar Tristan Norlicher, ki je čistil 25 metrov visoka dimnika industrijskih obratov v Aldersottu. Pri tem pa je izgubil ravnotežje in je omahnil z višine 25 metrov. Priletel je na streho nekega obratnega objekta. Delavci, ki so z grozo opazovali dogodek, so brž stekli na pomoč. Sledil je tudi zdravnik, ki pa je bil skupno z ostalimi delavci zelo presenečen, da ni ugotovil, da ni do bil Norlicher pri padcu niti najmanjših poškodb.

Levinja raztrgala otroka. Pretresljiv dogodek se je po poročilih iz Tokia primeril v nekem tamošnjem cirkusu, kjer so vsak večer nastopali tudi levi in levjine. Pravkar je skupina dveh levov in levjini opravila svojo točko, ko je ena od obeh levjini podvrla. Osvobodila se je in se z bliskovito hitrostjo poglajala proti nekemu otroku, ki ga je držala mati v naročju. Mati se je od strahu in groze onesvestila, ljudje so v paniki bežali iz cirkusa, krotilci je sicer takoj priskočili, toda ugnal je pobesnelo levjino šele potem, ko je že prizadela ubogemu otroku smrtno poškodbo. Levinjo so z velikim naporom spravili nazaj v kletko.

Vihar je odnesel cirkuski šotor. Iz Barja poročajo: Silovit vihar je zabesnel nad mestom Andria, kjer se je pravkar utaboril cirkus. Vihar je bil tako silen, da je razjedal cirkuski šotor. Zivali, sami konji, so se znašli na prostem. Več dni ni bilo cirkuskih predstav.

Nesreče. Včeraj so morali iskati v ljubljanski bolnici pomoči naslednji ponesrečeni. Alojzija Arh. 29letna služkinja iz Ljubljane, se je usekala v desnico. — Angela Ogrizek. 53-letna postrežnica iz Ljubljane, si je doma pri padcu zlomila desno nogo. — Alekso Cenceljovo 22letno za eblico iz Ljubljane, je bronji konj v levo. — Marija Novak, 34letna služkinja iz Štepanje vas, je bila ranjena na obrazu. — Argelo Trontljevič, 36letno ženo posetnika iz Zelmeje, je ugriznil pes v levo nogo. — Alojz Rojc, 27letni delavec iz Ljubljane, si je pri padcu zlomil desno nogo.

IZ LJUBLJANE

—lj Najlepši novembrski dan bo najbrž današnji. Zelo redka so v Ljubljani tako lepa jutra — tudi poleti — kakršno je bilo današnje. Kdor je vstal dovolj zgodaj, je lahko občudoval tudi nenavadno lepo zarjo, ki se je prelivala v zelenkasto modro nebo. Nebo je bilo ponoči povsem čisto, a tudi megla ni bilo. Burja je dobro očistila ozračje. Včeraj popokine nismo pričakovali, da se bo zopet takoj kmalu zjasnilo, ker je bilo precej oblačno; bilo je neprijetno, ker je pihala močna burja. Ves dan je bilo precej hladno in včerajšnja najvišja temperatura je dosegla sredi mesta komaj 2,5°. Razumljivo je, da je bilo davi po tako jasni noči precej mrzlo. Današnja minimalna temperatura znaša —5,2°. To se pravi, da je bilo v ponedeljek jutraj še malo hladneje (—5,8°). Zračni tlak je včeraj podnevi malo poptulil, v pretekli noči je pa zapot narasel, ter je celo malo višji kakor je bil včeraj jutraj. Obeta se nam najlepši dan, kakršni so navembra prave izjeme.

—lj Ob godu in drugih domačih praznikih naj mlad na čestita v znanju be. ed. Knjigarna Tiskovne zadruge je nedavno izdala zbirko voščil v okusno opremljeni knjižici »Voščila dragim srcem«, katere je zbral naš znani pesnik Cvetko Golcar. Vsaka hiša, kjer prebiva deca, naj ima to knjižico in naj goji navado čestitanja mladine s pesmicami. S tem gojite dostojno tradicijo pri mladih pa veselje in smisel za slovensko pesem. Posebno se opozirjamo na ljubka voščila dobrih materam in na prigodno verz za materinski dan.

—lj Čistilno kopališče v Zavodu za socialno zavarovanje na Mikloševcih osti št. 20 je zopet odprto in sicer: ob petkih in sobotah ves dan od 8. do 18.30 ure, ob nedeljah pa je dopolnilno od 8. do 12. ure. Parna kopel pa je odprta: ob petkih dopolnilno od 14. do 18. ure samo za ženske in ob sobotah dopolnilno od 8. do 12. ure, dopolnilno od 14. do 18. ure pa samo za moške.

—lj Za Gospodinski kolektor za leto 1942-XXI opazamo tudi letos živahno zanimanje. Kakor zvezo, se pripravljajo gospodinjstvom zopet prijetno iznenadenje. Gospodinski kolektor bo bogato izpopolnjen v smislu izražanih želja. V dodatku pa bo priklopučeno »Najnujnejše znanje o sodobnem kuhanju« s koristnimi in praktičnimi navodili in bogato zbirko receptov za kuhanje v današnji dobi. Priporočamo, da

ALI RES SE NE VESTE.

da vam oglas »Slovenskem Narodu« odzvam vse vaše skrbnosti. Če iskate službo ali stanovanje, če želite karkoli kupiti, se obrnite na oglašni oddelček »Slovenskega Naroda« ki vam bo s cenimim oglasom izpolnil željo.

čimprej naročite Gospodinski kolektor v knjižarni Tiskovne zadruge, Selenburgova ulica 3.

—lj Umri je brivski mojster gosp. Kosec Ivan st. Pogreb bo v četrtek ob pol 4 iz kapelke sv. Andreja. Vabim njegove stanovske tovariše, da se udeležijo pogreba.

—lj Z univerze. Gg. »lušatljice«, ki niso pristojni(e) v Ljubljanski pokrajini in so zaradi tega vložil(e) posebne prošnje za vpis na univerzo, so vabljene(e), da se čimprej zglas: na pristojnih dekanatih.

Iz Hrvatske

— Odličen italijanski gost v Zagrebu. V Zagrebu bo priredila v kratkem proslava 300letnice smrti slavnega učenjaka Galileo Galileja, obenem bo tudi otvorjeno novo akademsko leto na Zavodu za italijansko kulturo. Ob tej priliki prispe v Zagreb znani italijanski akademik matematik prof. dr. Francesco Severi. Njegove ime je v znanstvenih krogih zlasti med matematiki dobro znano. Dr. Severi je na ital. že več znanstvenih knjig in prejel za svoje znanstveno delo že mnogo visokih nagrad in priznanj.

Teden slovaške kulture v hrvaškem gledališču. Od 29. novembra do 6. decembra bo priredjen v hrvaškem državnem gledališču teden slovaške kulture. Razne prireditve so pripravili Hrvatski glasbeni zavod, Ljudsko vseučilišče, radijska postaja, in gledališče. Med drugim bo vprijetna v Zagrebu drama slovaškega pisatelja Stodole »Karijera« in dve operi, v katerih nastopijo v glavnih vlogah člani bratislavskih opere. V četrtek 3. decembra nastopi v Verdijevi »Traviati« znana slovaška pevka Hubova-Kišenova. V soboto 5. decembra vprijetni zagrebška opera Puc, cinilevo opero »Tosca«, v kateri nastopi slovaški operni pevec Stefan Hodža.

— Smrt uglednega hrvaškega pedagoga. V Zagrebu je umrl dr. med. srednješolski profesor dr. Vladimir Gudeli, ki je njegovo ime v hrvaški znanosti in književnosti dobro znano.

— Predavanje uglednega dunajskega zdravnikarja. Drevi bo predaval v Zagrebu kot go. t. znani dunajski urolog prof. dr. Teodor Hrynschag o teravpetičnem napredku v urologiji. Dr. Hrynschag je šef urološkega oddelka bolnice Ottavring na Dunaju in po svojih znanstvenih delih o urologiji splošno znan.

— »Kraft durch Freude« v Zagrebu. Znana nemška organizacija Kraft durch Freude proslavi jutri 9letnico svojega obstoja. Proslava bo združena z raznimi prireditvami po vsej Nemčiji. Mestna skupina fronte dela v Zagrebu priredi jutri popoldne v veliki dvorani Delavske zbornice paster družabni večer.

— Druga razstava del hrvaških likovnih umetnikov. V nedeljo je prosvetni minister dr. Mile Starčević v Umetniškem paviljonu na Trgu kralja Tomislava v Zagrebu svečano otvoril drugo razstavo del hrvaških likovnih umetnikov. Razstavilo je 157 slikarjev in 13 kiparjev 168 del. Razstava bo odprta do 17. decembra.

— Omejitve porabe električnega toka. Zaradi vedno večje porabe električnega toka je bila uprava zagrebske elektrarne prisiljena odrediti za stanovanja, industrijo in obrt najvišjo porabo električnega toka.

— Podpora vinogradniškim zadrugam za nakup sodov. Minister narodnega gospodarstva dr. ing. Josip Balen je odobril vinogradniškim zadrugam v Gornjem Desincu, Viroviti in Sv. Jani 610.000 kun podpore za nakup sodov.

Radio Ljubljana

PETEK, 27. NOVEMBRA 1942-XXI

7.30 Lahka glasba. 8. Napoved časa — Poročila v italijanskih. 12.20 Plošče. 12.30 Poročila v slovenskih. 12.45 Pesmi in romane. 13. Napoved časa — Poročila v italijanskih. 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenskih. 13.20 Radijske pesmi vodi dirigent Angelini. 14. Poročila v italijanskih. 14.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec — Glasba za godalni orkester. 14.45 Operna glasba. 15. Poročila v slovenskih. 17.15 Koncert Adamičevega orkestra. 17.35 Pisana glasba. 19. »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30 Poročila v slovenskih. 19.45 Simfonična glasba. 20. Napoved časa — Poročila v italijanskih. 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenskih. 20.45 prireditve družbe EIAR: Simfonični koncert, vodi dirigent Molinari — V odmoru: Predavanje v slovenskih. 22.20 Chopinovi valčki. 22.45 Poročila v italijanskih.

DVOJKA
— Ali je res, da sta ti in tvoja sestra dvojčka?
— Da, ob rojstvu sva bila res, a zdaj je moja sestra osem let mlajša od mene.

Mali oglasi

GOSPODJE POZOR! Klobučarna »PAJKE« vam strokovnjaksko očisti, preoblikuje in prebarva klobuke vseh vrst po nizkih cenah. Lastna delavnica. — Se priporoča — Rudolf Paik, Sv. Petra cesta 38.

POHIŠTVO po naročilu in vse vrste stolov izdeluje in Politrar opravila in izvršuje vsa popravila najceneje. — Josip Zorman, Ljubljana, Greg 14.

Inserirajte v »Slov. Narodu«

Ditta ORBENTO
MILANO — Via S. Gregorio 8

Tutto per il ciclo
Elencateci il fabbisogno,
vi comunicheremo i prezzi
Vse za bicikel
Povejte nam potrebe,
sporočili vam bomo cene

Čebula — dobro hranilo in zdravilo

Vsebuje mnogo vitamina C — Ko se je boste navadili, vam bo vonj po nji prijeten

Ljubljana, 23. novembra. Čebula ne spada med tista številna živila, ki jih radi proglašamo kot zdravilna že iz navede; kdor se je navadil uživati čebulo redno, se je tudi prepričal o njeni zdravilni moči. Ne moremo se sicer sklicevati na ljudsko vero ter izkušnje preprostih ljudi, da je čebula zdravilna. Marsikdo mrzi čebulo, najbrž že zaradi tega, ker sili v oči in peče v grlu, nekateri pa tudi vihajo nosove nad njo, češ, da je ni mogoče uvrstiti med dišave. Skoraj nihče ne uživa čebule same. Kuharice jo uporabljajo v glavnem le kot nekakšno začimbo, kot doleček k zabeli. Zlasti mešanici niso posebni ljubitelji čebule, ali niso bili prej čase, ker se jim je zdelo, da za njihove plemenite nosove diši preveč neblago. Skoraj bolj so cenili česen, ki pa mnogo bolj prekaša čebulo po ostrem vonju. Česen zelo radi mešajo med salato, češ, jed sicer nima pravega okusa.

Izvrstno hranilo

Ne posmehujte se, če niste še nikdar uživali same čebule! Morda ne veste, da je bila čebula včasih eno glavnih živil Prekmurcev, Medjimurcev in Zagorcev. Čebulo so prigrizovali h kruhu kakor jabolka. Kruh in čebula, pa je bilo kosilo — dan za dnem. Tj. ljudje so pri vsem tem opravljali najtežja dela. Bili so zaposleni kot težaki na stavbala, pri cestnih in raznih zemeljskih delih, a so ostali zdravi ter so tudi uspešno zmagovali delo. Ali bi ostali tako čvrsti, če bi namesto čebule jedli kaj drugega? Niti samo meso in kruh bi najbrž ne ustrezala tako, še manj pa druga, rastlinska hrana. Zato smemo reči, da je čebula izvrstno hranilo. Kdor jo je že užival samo, odnosno s kruhom, ve, da se je ne naveličaš in da ostanete zdrav. Po čebuli imaš dober tek, ker pospešuje prebavo.

Zdravilo?

Vprašali se boste, kakšne bolezni je mogoče zdraviti s čebulo. Ne bojte se, čebule ne pripravljajo kot zdravila tisti čudodelni zdravnik, ki znajo z enim samim želiščem pregnati jetiko in revmatizem, božjast in pljučnico! Na srečo se niso zvedeli, kako zdravilna je čebula, da je ne morejo zlorabljati. Najbrž bi potrdili tudi nekateri zdravniki, da je čebula res zdravilna, čeprav ji ne pripisujejo kakšne posebne zdravilne moči. Posamezni bolniki so spoznali, da je čebula zdravilna pri lažjih črevesnih obolenjih in nekateri celo trdijo, da so z njo pregnali trdovratne črevesne katar. Zopet drugi vedo, da čebula čisti grlo ter prežene kašelj, številni so se prepričali, da nahod in tudi angina najlažje in najzanesljiveje preženeš s čebulo. Čim začutiš, da te začne ščegetati v grlu — kar je navadno prvi znak prehlajenja — poješ toliko surove, malo posoljene čebule, da te postopno požge po grlu. Najbolje je, če uživaš samo čebulo, ne med salato in ne polito s kisom, ker se zdi, da ji kis odvzame nekoliko moči. Pražena čebula je pa nekaj povsem drugega, kakor da bi užival drugo živilo ter se ne more več primerjati ne po okusu, ne zdravilni moči s surovo čebulo. Nekateri so se prepričali, da je čebula boljše zdravilo proti nahodu ter prehlajenju sploh kakor razna druga umetna sredstva, n. p. iz joda in tekočine za inhaliranje. Zdi se, kakor da surova čebula razkusi usta in grlo, še dolgo potem, ko si jo užil, te blaži v grlu, kjer te je prej neprijetno skelelo. Glava ostane čista in nos se ne zamaši. Če uživaš čebulo zvečer, se počutiš drugo jutro mnogo boljše. Jajšajo glavno imajo in živahnije si. Prebava je urejena in imaš dober tek.

Čebula in vitamini

Morda se v čebuli skrivajo še kakšni vitamini, ki jih ne poznamo. Toda dovolj je že, da so v čebuli znani vitamini. Če vemo, da čebula vsebuje mnogo vitamina C, bomo bolj zaupali v njeno zdravilno moč. Sicer ta vitamin vsebuje mnogo rastlinska živila in se zdi, da ga zaradi tega organizem ne pogreša tako zelo. Že v zadnjem članku smo pa povedali, da se v mnogih živilih precej vitamina C uniči, zlasti med kuhanjem. Vitamin izgine tudi v pridelkih, ki jih ne porabimo dovolj zgodaj, čim smo jih pospravili s polja ali z vrta. Izkazalo se je, da je vitamin C navezan na življenjski proces v rastlini; ko se življenje v rastlini, odnosno delu rastline, ustavi, gine tudi vitamin in končno povsem razpade. Ko čebulo pražimo med mastjo, uničimo večino vitamina C. Pražena čebula je skoraj brez pomena. Čebula je gomolj, to se pravi še vedno živa rastlina; življenjski proces v gomolju ni ustavljen, kar sprevidimo že iz

tega, da čebula začne na toplem in vlažnem kraju kmalu klti. To pomeni, da ostane v čebuli ohranjenega tudi pozimi mnogo vitamina C. Prav zaradi tega ima čebula velik pomen v prehrani ljudi pozimi. Menda nam ne nudi nobeno drugo živilo, razen citron, toliko vitamina C kakor čebula. Zato bi jo pa naj uživali surovo. Poskusite, ko se vas bo loteval nahod! Že mnogi so se prepričali, da je čebula res izvrstno zdravilo proti prehlajenju in poslej jo uživajo navdušeno, čeprav jim je včasih smrdela. Ko že govorimo o »neprijetnem« vonju čebule, naj povemo, da čebula prijetno diši tistim, ki jo redno uživajo. Sečeno niti več ne pomislijo, da bi morda kdo zavohal njihovo sapo. Kdor se pa že boji, da bi bil preveč parfimiran s čebulo, naj prigrizne, ko se bo sladkal s to nenavadno poslastico, malo zelenega peteršilja. Peteršilj prevzame vonj po čebuli. Dobri poznavci zdravilnosti čebule pa tega ne delajo, ker se bojijo, da bi peteršilj nevtiraliziral zdravilne učinke čebule.

Katera živila nam še dajejo vitamin C

Poleti in jeseni uživamo mnogo živil, ki so bogata na vitamin C, težje je pozimi, ko je sveže zelenjave malo in prihaja na mizo konzervirana povrtnina. Če vsebujejo mnogo vitamina C paradižniki, s tem ni rečeno, da je vitamin tudi v paradižnem soku in meži. Pozimi tudi nimamo sladke paprike, ki vsebuje mnogo vitamina C. Zato bi morali uživati tem več citróninega soka in čebule. Povedali smo že zadnjič, da je precej vitamina C tudi v šipku, ki ga pri nas premalo cenimo. Ni znano tudi, da mnogo vitamina C vsebuje hojovo igličevje. Iz njega pripravljamo lahko dober čaj. V jabolkah in hruškah ni mnogo vitamina C. Spomladi, ko organizem še posebej

Manjša cestna dela v našem mestu

Nekaj je bilo opravljenih letos, druga naj pridejo na vrsto prihodnje leto

Ljubljana, 24. novembra

Zdaj, ko postaja sleherni dan hladnejši in bo leto skoraj tudi trje zmrzovati, bodo morala kajpada vsa dela na mestnih prometnih žilah in domala še celo vsa popravila na njih prenehati in čakati na prikladno vreme bodočega leta. Večkrat smo letos že poročali o izboljševanju cest ulic, naslovov i. dr., danes pa naj navedemo kot nekakšen zaključek še to in ono, kar se je napravilo, odnosno popravilo v istem pogledu od pričetka jeseni, in kaj naj se stori prihodnje leto.

Meseca oktobra je bilo več pomembnih hodnikov, podobno kakor se je dogajalo to že prej, pregledanih, da so odpravili delavci na njih vsaj najbolj očitne nedostatke, in to v Beethovnovi, Puharjevi in Levstikovih ulicah. Majajoče se plosče so podzidali, a zidobline, nakruse in razbite radomešili z dobrih; razen tega so hodnike še v znatnih dolžinah dogela prenovili in spravili v red tudi nagnjene robnike.

Vendar bo treba prej ali slej enako prenoviti porfirne hodnike še marsikje po mestu, odnosno jih polagoma temeljito popraviti, to se pravi, precej plošč popolnoma odkopati in po potrebi izmenjati, temelj dobro zravnavati in znova utrditi, uravnati posebno omajane in zverženo stoječe robnike ter vse zadetati zopet z betonsko zmesjo. To pa zategadelj, ker je na večini hodnikov, če je le količnik mokro vreme spriče vdrtje ali znižanje ploščadi polno luž ali pa kar jezere. Bolj ali manj tako poškodovani in izrabljeni hodniki so na primer še na zgornjem koncu Kolodvorske ulice, v Škofiji ulici, Ilirski ulici in ob Hrvaškem trgu, njenem podaljšku, nadalje na Sv. Petra nasipu med Zmajsko in Usnjarsko ulico (v katerih naj bi se enkrat kolikor toliko za silo izboljšal tlak iz okroglih savskih kamnov, ker skoraj že ni več mogoče hoditi po njem brez nevarnosti), potem v Zarnikovi ulici, na Domobranski cesti itd.

Prejšnji teden je bila končana prenovitev vegastega in na več krajih hudo zapokanega betonskega cestišča v Slomškovi ulici, in sicer med Resljevo cesto in Kolodvorsko ulico. Zamudno delo, izvršeno pretežno ob najugodnejšem jesenskem vremenu, katero je motil dež zelo redko, je trajalo šest tednov. To ni ravno dolgo; saj ni moči v primeroma ozki ulici, zlasti če niso hoteli ustaviti v njej še najnujnejšega prometa, zaposliti naenkrat preveč delav-

no zahteva vitamine, nam precej vitamina C nudijo jagode, a v črešnjah ga je malo. Če manj — če ga je sploh kaj — ga je v mesu, sadnih sokovih, mareljah in silvah. Razlikovati je treba med kuhanimi in nekuhanimi živila glede na količino vitamina C. Če naglašamo, da posamezna živila vsebujejo mnogo vitamina, se moramo vprašati, ali jih uživamo surova ali kuhana ter koliko izgube na vitaminski vrednosti med kuhanjem. Med kuhanimi živila je po količini vitamina C na prvem mestu krompir, toda kuhati ga moramo neolupljenega. Zelo malo — včasih ne niti malo — vsebuje vitamina C kuhana zelenjava. — Mlade matere bi ne smele nikdar pozabiti, da je za otroka najbolje, če uživa materino mleko. Kravje mleko zastaja po hranilni in vitaminski vrednosti. Tako je ugotovljeno, da vsebuje žensko mleko 5 do šestkrat več vitamina C kakor kravje. Upoštevati je pa treba tudi, da se količina vitamina C v kravjem mleku pozimi tudi precej zniža. Vitamin C je, kakor rečeno, občutljiv za vročino, se ga tudi precej uniči v mleku med kuhanjem. Dognali so pa tudi, da se uniči v mleku več vitamina med kuhanjem, če ga kuhamo v bakrenih posodah. Kovina zelo vpliva na vitamine. Najmanj vitamina C se uniči, če mleko kuhamo v aluminijasti posodi. V bakreni posodi se uniči 80—100% vitamina, v aluminijasti pa 20 do 40%. To je zelo pomembna ugotovitev in naj bi jo gospodinjke upoštevale tudi, ko kupujejo posodo! Vedei bi pa naj tudi, da se uniči v mleku tem več vitamina, čim dalje mleko vre. Vitamin C je tudi občutljiv za zrak, kar bi naj gospodinjke prav tako upoštevale. Ko je mleko kuhano, bi ga morali postaviti takoj na hladno. Da bi se izgubilo čim manj vitamina na zraku, bi kazalo mleko čim prej porabiti. Mrena, ki prepreže mleku na površju, ščiti vitamin C, da ne more do njega tako lahko prodreti zrak, zato bi je naj v posnemali. Vsaj o vitaminu C bi morali biti dobro poučeni tudi preprosti ljudje, zato pisano tako obširno o njem. Znanje o tem vitaminu nam je potrebno zlasti, da se bomo znali varovati pozimi škodljivih posledic pomanjkanja vitamina. Najpomembnejše je, da vemo, katera živila, ki jih uživamo pozimi, vsebujejo vitamin C in kako je treba ravnati z njimi.

cev, ker bi bili sicer drug drugemu zgolj v napoto. Lahko rečemo, da so morali skoraj dve do tri tretjini obrabljene cestišča popolnoma razbiti in prekopati z rovačami, a ostalo na pokvarjenih mestih, vendar za silo še dobrih, z dilet izsekati potem pa vse znova zbetonirati ali vsaj ustrezno zakrpati. Mnogo nakopane betonskega gradiva bo lahko porabila po vsej priki mestna uprava za utrditev te ali one nove ulice na mehkejšem svetu. Tako popravljena tla te ulice bodo kakor ona v Pražakovi ulici, prenovljena že poleti med Kolodvorsko ulico in Miklošičevo cesto, zdaj gotovo zopet dolgo vrsto let uporabna. Toda na podaljšku Pražakove ulice, tik za sodiščem, se bo moralo primerno zravnavati ob priliki njeno prav tako betonirano cestišče na nekaterih krajih, nemoreč tam, kjer so vidne kotanje, najbrž posledica potrebneja prekopavanja ulice.

Prostor pred palačo zavarovalne banke »Slavije« je zdaj čedno urejen in smotno izrabilen. Pridobil pa bi precej na mišnosti, ko bi zasadi med asfaltnim hodnikom in robniki, ki omejujejo vožno cestišče, nekaj akacij piramidalne rasti, kakršne so vzdolž Koližarje in Delavskega doma. Zelenje bi poživljalo ves ondotni okoliš ter hkrati ublaževalo le preveliko nasprotje med veličastno moderno bančno stavbo in sosedno starinsko hišo, stoječo skoraj celotno izven nove stavbene črte. Razen tega bi ne bilo napačno, če bi že obstoječi dvoredni akacij pred upravnim poslopjem Ljubljanske kreditne banke poodaljšali s tremi ali štirimi istovrstnimi drevesi tja do vogala nebotičnika.

Zavržena židovska pritožba

Rumunsko vrhovno državno sodišče je zavrnilo pritožbo, ki so jo vložili židje proti zakonom o rumunizaciji židovskih nepremičnin z utemeljitvijo, da so ti zakoni protustavni. Kasacijsko sodišče opozarja v zavrnitvi na to, da sloni zakonodaja totalitarne rumunske države od prevzema oblasti po maršalu Antonescu izključno na pooblastilo o vodstvu izrabe z dne 5. septembra 1940 in da je bila državna ustava iz leta 1938. razveljavljena. Zato sodišča niso pristojna razpravljati o protustavnosti vladnih ukrepov.

vidi, je nežno položil dečku eno svojih velikih rok na ramo. Da, Jeems je bil ves podoben materi; samo plavi lasje in sive oči so spominjale na materinega brata, brezdomnega strica Hepsiba Adamsa, ki je bil zmerom narej za boj, zmerom na poti, in vendar zmerom tako ljubezniv in prijazen. Henri, srečen spričo materinskega ponosa, ki ga je kazala žena ob pogledu na sinka, je dal glasno duška svojemu občudovanju do dečkovega mojstrskega strela.

»Kak strel!« je vzklilnil in se pripognil, da bi bolje videl purana in puščico. »Skroz in skroz ga je predrla, kakor svinčenka! Nikoli si ne bi bil mislil, da si tako močan, dečko moj! Kajti streljal si od onodle, jeli? Komaj verjamem svojim očem! To ti je bil strel, vreden kapitana Pipa, Belih oči ali Velikega mačka!«

Imenovana trojica so bili konegevske Indijanci, prijatelji, ki so bili naučili Jeemsa streljanja z lokom. Kapitan Pipe mu je bil celo sam napravil lok, ki ga je zdaj deček nosil preko rame.

Krenili so dalje. Sonce se je že spuščalo za goro, večer se je bližal, in vse na okrog je bilo tiho in mirno. Nagon, ki se je bil razvil ob njihovem samotarskem življenju, je delal korake vseh štirih tako lahke, da bi jih bilo človeško uho, čeprav iz najbližje bližine, le težko slišalo. Dečku in psu je bil ta kraj tiho in skrivnostno kraljestvo prigrad, kjer se jih nista nikoli naveličala in nikoli ustrašila. Možu in ženi je bil spet nekaj drugega, kajti v njunih očeh nista bili božja lepota in veličina v naravi nikdar dobili tistega vsakdanjega lica, ki ohlaja navdšenje. Narobe, zdelo se je, kakor da Katarini

Vzhodno bojišče: Italijanski protitankovski top štiti važno železniško križišče

V tem smislu je izšel letos v septembru tudi zakon, ki v svoji utemeljitvi izrecno pojasnjuje sedanjí pravni položaj ter opozarja na to, da zakonodaja vodja države odnosno v primeru njegove odsotnosti njegova namestujočega ministrskega predsednika na podlagi poblastila v vodstvu države z dne 5. septembra 1940 ni podvr-

žena cenzuri justice. Tudi pritožba neke židovke, da je tuja državljanka in da izviraj njen pravni odnos do rumunske države iz časov ustave iz leta 1923, da ima torej pridobljene pravice ter da veljajo za njo določbe mednarodnega prava o medsebojnem ravnanju z državljani, je bila zavrnjena.

Turška tekstilna industrija

Po kakovosti so njeni izdelki v splošnem srednji

Turško trgovinsko ministrstvo je brezplačno razdelilo nedavno med prebivalstvo Anatolije še 5000 statev in krovratov. Do sedanjí uspehi domačega dela po anatolijskih vaseh so zelo razveseljivi in so mnogo pripomogli, da je postala Turčija glede uvoza platna, kotone in drugih vrst blaga za delovne obleke bolj ali manj neodvisna od inozemstva. Od obstoja turške narodne države je polagala vlada v Ankari največjo vžnost na visoko razvito tekstilno industrijo. Za razvoj te industrijske panoge so dani Turčiji vsi pogoji. Turčija ima sama dovolj surovin, saj prideluje mnogo bombaža, a turški kmetje redno mnogo ovac, tako da imajo volne še preveč.

Pridelovanje bombaža se je sistematično pospeševalo, na kakovost volne se je vedno polagala velika važnost. Ker zakon o pospeševanju industrije iz leta 1913 ni dosegel zaželenih uspehov, je bil leta 1927 zamenjan z novim. Uvoz strojev iz inozemstva je bil oproščen carine, znižani so bili davki kmetom, ki redno ovce, država je dajala dobrim rejcem in predelovalcem bombaža posebne nagrade itd. Tako se je posrečilo dvigniti tako ovrčerejo kakor pridelovanje bombaža. Tekstilna industrija se je torej lahko uspešno razvijala.

V drugi polovici leta 1920 je dobila Turčija moderne tiskalnice in prednice. Zgrajene in opremljene so bile z nemško pomočjo. Velike turške tekstilne tovarne so že od začetka obratovala z javnim denarjem. Na prvem mestu je v tem pogledu tiskalnica in prednica Kayseri, ki je izdelala leta 1939. blizu 20 milijonov metrov blaga in nad pol milijona kilogramov preje. Prednice v Nazilli, ki izdelujejo večnoma volneno blago, so izdelale v istem letu 13,5 milijona metrov blaga in nad 400.000 kg preje. Tem slede prednice v Bakirköy pri Istanbulu ter prednice in tiskalnice v Ereğli. V juliju 1939 so začele obratovati tekstilne tovarne v Malatiji s pridružno v Adani. Že v drugem letu svojega obstoja so izdelale te tovarne 7,3 milijona metrov blaga. Končno je treba omeniti še tvornice kamgarna in svile v Brusi.

Nedavno je dobila Turčija moderno opremljeno tvornico za predelovanje odpadkov blaga. Te tvornice naprave je kupila v Rumuniji. Razen tega ni moglo biti od začetka vojne razširjeno nobeno drugo industrijsko podjetje. Okrog 70 manjših zasebnih tekstilnih tovarn ne prihaja v poštev. Tem važnejše je pa izgradnja domače industrije. Težave, ki se mora turška tekstilna industrija vedno bolj boriti z njimi, so v tem, da ne dobira dovolj preje iz Anglije. Nekatere vrste preje v Turčiji sploh niso izdelovali, angleške dobave so pa vedno bolj pille. Zadržne čase so skušali pomagati si z uvozom iz Indije, in sicer posušen iz Perzijskega zaliva preko Bagdada. Tudi z Bolgarijo je sklenila Turčija pogodbo, po kateri dobavlja sama bolgarskim pre-

dilnicam bombaž za predelavo, prejo pa dobivajo turške prednice.

Po kakovosti so turški tekstilni izdelki srednji. Turška tekstilna industrija pa izdeluje tudi dobro blago za obleke. Sirovaš, neješnu prebivalstvu priskrbuje vlada po zelo zmernih cenah volneno in bombaževnasto blago. Poraba naravne in umetne svile je v Turčiji razmeroma majhna in zato tudi v tem pogledu ni navezana na uvoz iz inozemstva.

Izbrano sadje pod kontrolo

Madžarski kmetijski minister je odredil kontrolo nad jabolki najboljših vrst. V bodoče bo dovoljeno prodajati kvaliteta jabolka samo z dovoljenjem posebne komisije. Tozadavna uredba prinaša tudi navodila glede sortiranja in pakovanja kvaliteta jabolka. Pospeševanje sadjarstva na Sedmograškem se pospešuje na eni strani s sadnimi razstavami in sadjarskimi tečaji, na drugi pa z ustanavljanjem sadjarskih združenj in urejanjem novih sadnih vrtov. Prirejajo se tudi potujoče sadjarske razstave, da se seznanijo sedmograški sadjarji s preizkušenimi metodami obriranja, sortiranja in pakovanja sadja. Tako hoče Madžarska izpremeniti Sedmograško v sadjarsko pokrajino. Prej je dajala Sedmograška ob dobrih letinah do 4.000 vagonov sadja, večnoma jabolka.

Vojna v sliki

V Sofiji je bila te dni svečano otvorjena razstava »Vojna v sliki«, ki so jo videli tudi že v drugih evropskih mestih. Učinkovito razstavo risb, akvarelov in slik nemških vojniških slikarjev je izpopolnila zanimiva razstava bolgarskih vojniških slik iz balkanske vojne, prve svetovne in lanske balkanske vojne. Svečani otvoritvi so prisostvovali mnogi bolgarski ministri. Vojni minister Nihov je v pozdravnem govoru izrazil občudovanje bolgarskega naroda, da more Nemčija sredi najhujše borbe pokazati tako lepo razstavo. Nemški poslanik Beckerle je naglašal, da so razstavljene slike nemisljivi spomeniki edinstvenih dogodkov in naporov nemških vojakov in njihovih zaveznikov.

LJUBEZNIVO DEKLE

— Gospodična, katero številko telefona imate?
— Kar pogledjte v telefonsko knjigo.
— Kako se pa piše?
— Tudi to je povedano v telefonski knjigi.

PRIPOROČILO

— Torej bi radi služili pri nas za kuharico? Ali pa znate kuhati?
— Kako bi ne znala! Moj bivši mož me je obdržal po ločitvi še pet let v svoji hiši, da sem mu kuhala.

v velikem gozdu srce še močnejše in še bolj presunljivo utripalo, ko se ji duh dviga k veličanstvu Tistega, ki ga ni mogla videti, a ga je zato čutila in občudovala v slavi njegovih del. Čeprav je bila steza ozka, je vendar vsa pot držala Henrija za roko; kakšne pol ure nista skoraj nič govorila, in tudi tistih nekaj lesov je bilo pritaženih, kakor da bi šepetala. Še malce, pa se je spet pokazalo zahajajoče sonce, jase v kostanjevih gozdih, in nežno, mlado zelenje trat. Na eni izmed njih so nazadnje zagledali svoj dom.

Bil je nizka, prijazna koča, zgrajena iz obeljenih hlodov, z večjim številom oken, nego bi se bilo zdelo pametno, ter z velikim dimnikom iz ilovice in kamena na enem koncu. Ta koča ni bila koliba, kakršno si steše človek v naglici, da ima zavetje, marveč prava hiša, najboljša, ki jo je mogel zgraditi Henri Bulain, udobna da nikoli tega in celo razkošna v primeri s tem, kar si ljudje navadno zamišljajo v takem kraju. Katarina je imela svoj dom malone takisto rada kakor moža in sinka. Skozi okna, ki niso bila zavarovana zoper sovražne napade, je lahko gledala na vse štiri strani. Na vzhodu je vsako jutro videla sonce, ko je vzhajalo izza Tonteurjevega griča in izza skale, ki so jo imenovali »Veveričjo peč«, prav izza tiste, pod katero sta bila danes počivala z možem; in kadar je sonce zahajalo, je gledala na zahod, proti še ne raziskanemu pasu dežele, o katerem je Henri venomer sanjal in proti kateremu so tudi Jeemsu, čim bolj je rasel, tem rajši uhajale radovedne in koprneče oči.

J. O. CURWOOD:

Abrahamova polja

6

ROMAN

»To pot ohrani svoje obžalovanje zase,« je vztrajala; in ker je mož še čakal, kakor da se ne more odločiti, je dodala: »Vem, Henri, da je Louis Tonteur plemenit in dober mož in da je v njegovem srcu velika praznina, hrepenenje po nečem, česar mu niti oboževanje do Tonijete ne more dati. Noben možki ne bi mogel ljubiti ženske, kakršna je njegova gospa, s to svojo modro krvjo in svojo velikaško prevzetnostjo. In Tonteur je tako mučno sam, da bi ga skoraj povabila, naj pride večkrat k nam in privede tudi Tonijeto s seboj.«

»Pa misliš, da bi moral priti?« je živahno vprašal Henri.

»Prepričana sem,« je odgovorila Katarina; in ker ji je bil v tistem trenutku samo Jeems na misli, je bila kar zadovoljna s seboj, da ni bila povedala možu vsega, kar je imela na jeziku. »Prišel bo, o tem sem prepričana, in če ga poprosim, pripelje tudi Tonijeto s seboj.«

Henri se je veselo zasmejal.

»Tonteur je mož, ki ga imam srčno rad,« je rekel.

»Kakor ustvarjen je za to, da bi ga imeli radi.«
»Ali Tonijeta...« je dejal Henri in preložil vrečo z moko na drugo ramo. »Če gospa Tonteurjeva ne bo hotela, da bi hodila k nam, kako naj to napravi?«

»Gospod Tonteur jo bo pripeljal vkljub temu,« je odvrnila Katarina. »Se pravi, če mu dam vedeti, da bi me zelo veselilo,« je nato dodala in se nasmehnila možu.

»I menda!« je z zaupanjem vzklilnil mož. »Seveda bo pripeljal Tonijeto, če ga boš takole gledala, angel moj! Ali če to stori in se bo gospa Tonteurjeva hudovala, on pa se drugič znova predrzne tako storiti...«

»Tedad se nemara zgodi, da pride ona z njim... Njeno prijateljstvo do mene se utegne potem še povečati,« je rekla Katarina.

Položila mu je roko na komolec, kajti v tem sta bila prišla na jaso ter zagledala Jeemsa in Kola, ki sta stala pri ustreljenem puranu.

Mladostno vznemelen ponos se je zrcalil dečku na obrazu, ko sta stopala obe in mati proti njemu. Kolo pa je živahno migljalo s svojim štrcljastim repom. Jeemso so se oči kar zaiskrile, ko je videl materino zanimanje za to, kar je bil napravil, in ko je oče z nehinjeno osuplostjo položil vrečo na tla, da si ogleda krasen plen, ki mu je puščica še tičala v telesu.

Katarina je opazovala sinka, med tem ko sta ta in Henri, prevzeta od lovske strasti, kakor zaverovana gledala ubito žival. Oči so ji sijale; in ko se je Henri čez nekaj trenutkov zavedel, da tudi ona